

Heijmans N.V.

Halfjaarbericht 2005

Vernieuwend ondernemer in Vastgoedontwikkeling, Bouw en Infrastructuur

Profiel

Wat wij zijn en wat we doen:

Vastgoedontwikkeling, Bouw en Infrastructuur

Heijmans is in Nederland één van de grotere, beursgenoteerde ondernemingen in vastgoedontwikkeling, bouw en infrastructuur. Behalve in Nederland zijn we actief in België, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. Eind 2004 telden we circa 9.600 medewerkers die samen een omzet realiseerden van € 2,6 miljard.

Kernwaarden

Wie wij zijn en waar we voor staan:

Vernieuwend Ondernemerschap

Heijmans wil zijn leidende positie in de drie de activiteiten – vastgoedontwikkeling, bouw en infrastructuur – versterken met vernieuwend ondernemerschap. We zijn eigentijds en vooruitstrevend, ambitieus, pro-actief en gericht op kansen.

Betrokken Partner

Heijmans ontwikkelt als dienstverlener oplossingen samen met de klant. We zijn groot genoeg voor elk uitdagend project, maar zijn ook lokale opdrachtgevers met kleinere projecten graag, snel en goed van dienst. Heijmans is een betrokken partner, die zich bovendien bewust is van zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Aangenaam Professioneel

Heijmans combineert de charme, mensgerichtheid, collegialiteit en lange termijn oriëntatie van het oorspronkelijke familiebedrijf ('sinds 1923') met de professionaliteit, de resultaatgerichtheid, de discipline en het kostenbewustzijn van ('sinds 1993') een beursgenoteerde onderneming. Deze combinatie maakt ons aangenaam professioneel.

Betrouwbaar & Transparant

Heijmans is eerlijk en duidelijk in al zijn handelen en treedt al zijn stakeholders met een open houding tegemoet. Zo staan we bij beleggers bekend als transparant, toegankelijk en voorspelbaar. Ook opdrachtgevers waarderen dat: Zeggen wat je doet en doen wat je zegt.

Positionering

Hoe wij ons onderscheiden en manifesteren:

Vernieuwend voorop in full-service

De combinatie van vastgoedontwikkeling, bouw en infrastructuur is onze kracht. Daarin zijn we een grote, leidende onderneming waarin vakmanschap en conceptuele verbeeldingskracht samengaan. Heijmans staat voor vernieuwend ondernemerschap en heeft een heldere ambitie: hét voorbeeld in full service dienstverlening in bouw en vastgoed. We bieden onze klanten integrale oplossingen van idee en ontwerp tot en met onderhoud en beheer. Daarmee willen we ons onderscheiden als betrouwbare en servicegerichte partner.

Bericht van de raad van bestuur	2
Gang van zaken eerste helft 2005	3
Financiële gang van zaken	3
Winst per aandeel	4
Vermogen en financiering	4
Medewerkers	4
Orderportefeuille en risicobeheersing	4
Ontwikkelingen per sector	4
Strategie en doelstellingen	10
Innovatie	10
Vooruitzichten	11
1. Geconsolideerde winst-en-verliesrekening	14
2. Geconsolideerd overzicht van het totaal resultaat	15
3. Geconsolideerde balans	16
4. Geconsolideerd kasstroomoverzicht	18
5. Gesegmenteerde informatie per product-marktcombinatie	19
6. Toelichting op de belangrijkste waarderingsgrondslagen	20
7. Geselecteerde toelichtingen bij het halfjaarbericht 2005	32
8. Aansluitingsoverzichten inzake de eerste toepassing van IFRS	34
8.1. Samenvatting van de gevolgen van de overgang naar IFRS	34
8.2. Aansluiting winst-en-verliesrekening over 2004	39
8.3. Aansluiting balans over 2004	40
8.4. Aansluiting kasstroomoverzicht over 2004	42
9. Beoordelingsverklaring	43

Beste aandeelhouders van Heijmans,

Heijmans heeft de strategie voor de middellange termijn, zoals die begin 2004 aan u is gepresenteerd, actief opgepakt. De halfjaarcijfers tonen aan dat we groeien. Heijmans ziet kans goed in te spelen op de licht verbeterende markt. Een markt die overigens nog geen substantiële prijsverbetering laat zien. Onze totale orderportefeuille is de afgelopen periode met 8% toegenomen.

Het operationele resultaat van de sectoren stijgt, gecorrigeerd voor incidentele posten, met 12%. We hebben in alle kern-activiteiten betere resultaten behaald, behalve de divisie Productie. De winstgroei ligt op koers met name door de toegenomen woningverkoop. In de eerste helft van dit jaar zijn 1.696 woningen verkocht. Over heel 2005 verwachten we 3.800 woningen te verkopen. Dat is 10% meer dan vorig jaar.

De grote infrastructurele projecten die dit jaar worden opgeleverd dragen substantieel bij aan het resultaat. Op dit moment wordt ook gewerkt aan grote opdrachten die na 2005 nog in uitvoering zijn. De activiteiten in Engeland laten een stevige autonome groei zien. De Engelse markt is interessant voor Heijmans. Onze ambitie om te groeien willen we ook daar invullen.

Er zijn ook onderdelen waar de prestaties extra aandacht vragen. Aan de achterblijvende resultaten van Productie wordt hard gewerkt. De markt voor commercieel vastgoed blijft lastig. Van verbetering is daar nog geen sprake. Heijmans blijft actief op zoek naar huurders en kijkt op selectieve wijze naar verkoopmogelijkheden. De eerder getroffen voorzieningen voor risico's onverkocht commercieel vastgoed zijn in het eerste halfjaar gehandhaafd.

Onze koopwoningenactiviteiten zijn een stevige basis voor de verdere groei van Heijmans. De gematigde prijsontwikkeling in die markt en de demografische ontwikkelingen in ons land zorgen voor een stabiele vraag. Onze werkvoorraad voor de komende jaren telt zo'n 47.000 woningen. Daarmee heeft Heijmans een sterke positie. Het product Wenswonen® speelt in op de behoefte van kopers om zelf 'mee te bouwen'. Heijmans groeit ook duidelijk als integrale gebiedsontwikkelaar. Naast de woningen ontwikkelt Heijmans dan bijvoorbeeld infrastructuur, onderwijsvoorzieningen, sportfaciliteiten, kinderdagverblijven en natuurlijk winkel- en kantoorruimte. De activiteiten Vastgoed, Bouw en Infra in één concern toont hier de kracht van de combinatie.

Vanuit de markt ontstaat steeds meer behoefte aan totaaloplossingen. We bouwen dan niet alleen, maar leveren dan ook ontwerp en beheer. De rol die Heijmans wil invullen voor de klant ontwikkelt zich van bouwer naar dienstverlener.

De divisie Bouw realiseert op dit moment een behoorlijk aantal grotere projecten in de onderwijs- en zorgsector. In toenemende mate worden ook service- en onderhoudscontracten verworven. Het onlangs, samen met Woonzorg Nederland, geïntroduceerde Woonvitaal-concept bewijst de toegevoegde waarde van een bouwer die eerder bij de klant mee-ontwikkelt.

De divisie Infra is sterk in het verwerven van design en build-opdrachten. Ook in het eerste halfjaar zijn hier grote opdrachten verworven. Positief zijn we over de tendens in deze markt, waar steeds meer waarde wordt gehecht aan kwaliteit boven alleen de laagste prijs bij inschrijving.

Meer focus op innovatie moet bijdragen aan de realisatie van de strategie. In de van oudsher traditionele bouwmarkt wil Heijmans voorop lopen. Door de hele organisatie heen zijn projecten opgepakt die de voortrekkersrol van Heijmans moeten invullen. Heijmans wil een actieve rol spelen in de PPS- en PFI-markt (privaat gefinancierde initiatieven). Het recent aangekondigde overheidsbeleid schept ruimte voor dergelijke projecten. Waterzuiveringsinstallatie Harnaschpolder is een goed voorbeeld van de Heijmans-aanpak op dit gebied. Heijmans ziet voldoende mogelijkheden voor een structurele betrokkenheid op deze markt. De nieuwe verhouding van opdrachtgever en opdrachtnemer naar die van partners moet zich verder ontwikkelen. Dit kan door ervaring op te doen met concrete projecten. Maar ook de bijdrage die de Regieraad voor de Bouw en PSIB hier hebben vindt Heijmans van belang.

In dit halfjaarbericht vindt u natuurlijk de verantwoording over het eerste halfjaar van 2005 opgenomen en onze verwachtingen voor dit hele jaar. De prestaties van Heijmans in het eerste halfjaar bevestigen de prognose van een netto winststijging van 21% tot circa € 85 miljoen die voor heel 2005 is afgegeven. Het concern heeft meer financiële armslag verworven door het sterk verlaagde niveau van onze netto schuld. Dit maakt strategische investeringen mogelijk.

De raad van bestuur is overtuigd van de kracht van ons bedrijf. Het vernieuwende ondernemerschap wordt dagelijks ingevuld door ruim 9.300 professionele en betrokken medewerkers. Zij zullen onze verwachtingen ook dit jaar weer realiseren.

Guus Hoefsloot
Voorzitter raad van bestuur
Heijmans N.V.

Gang van zaken eerste helft 2005

Financiële gang van zaken

De bedrijfsopbrengsten zijn in de eerste helft van 2005 uitgekomen op € 1.272 miljoen, een stijging van 6% ten opzichte van de vergelijkbare periode in 2004 (€ 1.202 miljoen). Deze stijging is het gevolg van autonome ontwikkeling.

Mede dankzij bijzondere baten is de netto winst gestegen tot € 35 miljoen. De samenstelling en ontwikkeling (in € miljoen) is als volgt:

Verkorte winst-en-verliesrekening	1 ^e helft 2005	1 ^e helft 2004	2004
Bedrijfsresultaat	58	47	92
Resultaat niet-geconsolideerde deelnemingen	5	3	3
Operationeel resultaat (EBIT)	63	50	95
Netto financieringslasten	-11	-14	-24
Winst voor belastingen	52	36	71
Belastingen	-17	-13	-31
Netto winst	35	23	40

De belastingdruk bedraagt 33% tegenover 36% in de eerste helft van 2004. De financieringslasten dalen met € 3 miljoen tot € 11 miljoen. Deze verbetering vloeit hoofdzakelijk voort uit de lagere netto schuldpositie gedurende de eerste helft van 2005 ten opzichte van de vergelijkbare periode in 2004. Het operationele resultaat (EBIT: resultaat vóór interest en belastingen) neemt toe met € 13 miljoen tot € 63 miljoen, een stijging van 26%.

De samenstelling en ontwikkeling naar sectoren (in € miljoen) is als volgt:

Operationeel resultaat	1 ^e helft 2005	1 ^e helft 2004	2004
Vastgoedontwikkeling	28	27	60
Bouw	17	13	33
Infrastructuur	15	12	28
Productie	2	5	4
International	4	1	11
Totaal sectoren	66	58	136
Niet-gealloceerd	-3	-8	-41
Geconsolideerde EBIT	63	50	95

Het operationele resultaat van de sectoren stijgt, gecorrigeerd voor incidentele posten, met 12%. Met uitzondering van de divisie Productie laten alle activiteiten een resultaatverbetering zien. In het operationele resultaat van de sectoren is begrepen een reorganisatielast van € 3 miljoen (1^e helft 2004: € 4 miljoen). Evenals vorig jaar betreft dit in hoofdzaak de divisie Infrastructuur. In het resultaat van de divisie Vastgoedontwikkeling zijn leegstandkosten van onverkocht commercieel vastgoed opgenomen voor € 2 miljoen. De in voorgaande jaren getroffen voorzieningen in verband met het risico voor onverkocht commercieel vastgoed zijn gedurende de 1^e helft 2005 in stand gebleven. Het resultaat van de divisie Productie is positief beïnvloed door de behaalde boekwinst van ruim € 5 miljoen op de verkoop van Opstalan. Daarentegen is sprake van een verlies bij Heijmans Bestcon. Overigens is in het 1^e halfjaar 2004 een aantal eenmalige baten van in totaal € 3 miljoen begrepen in het resultaat van Productie die betrekking hebben op de afwikkeling van NeHoBo. De post niet-gealloceerd is positief beïnvloed door de afwikkeling van het management-participatieplan. Hieruit viel bij de afwikkeling medio juni 2005 een voorziening vrij van circa € 6 miljoen.

Winst per aandeel

De winst per gewoon aandeel steeg over het eerste halfjaar met 46% naar € 1,52 (2004: € 1,04). Het gemiddeld aantal uitstaande gewone aandelen komt eind juni 2005 uit op 23.255.084 en is daarmee bijna 4% hoger dan eind juni 2004 (22.437.584). Het verschil vloeit voort uit de emissie van 1.635.000 gewone aandelen in maart 2005 waarvan de opbrengst is gebruikt voor de vervroegde intrekking op 12 juli 2005 van de cumulatief preferente aandelen A.

Vermogen en financiering

Het eigen vermogen bedraagt per 30 juni 2005 € 338 miljoen tegen € 285 miljoen ultimo 2004 resp. € 269 miljoen per 30 juni 2004. De toename in de eerste helft 2005 is positief beïnvloed door de emissie in maart 2005 ad € 47 miljoen ter financiering van de vervroegde intrekking van de cumulatief preferente aandelen A ad € 45 miljoen.

De netto schuldpositie (totaal rentedragende leningen minus liquide middelen en verstrekte leningen) bedraagt circa € 500 miljoen (ultimo 2004 circa € 480 miljoen; 30 juni 2004 circa € 700 miljoen). De ontwikkeling van de (netto) schuldpositie is positief. Ten opzichte van ultimo 2004 is sprake van een stabiel niveau. Hierbij moet in aanmerking worden genomen dat gedurende het jaar sprake is van een grotere financieringsbehoefte. Dit reflecteert zich ook in de operationele kasstroom, die in de 1e helft van 2005 negatief is ten bedrage van € 64 miljoen. De teruggang ten opzichte van de 1e helft 2004 (positief € 13 miljoen) vloeit voor € 14,4 miljoen voort uit de betaalde boete aan NMa en vooruitbetaalde winstbelastingen ten bedrage van € 12 miljoen. Daarnaast is de teruggang in hoofdzak veroorzaakt door een stijging in de netto onderhanden werken positie. Groei van volume en terugloop van voorfinanciering spelen hierbij een rol.

De vermogenspositie van Heijmans biedt, gegeven de groei van het eigen vermogen én de forse afname van de (netto) schuldpositie ten opzichte van 30 juni 2004, voldoende ruimte voor strategische investeringen.

Medewerkers

Het aantal medewerkers per 30 juni 2005 daalde met ruim 2% van 9.536 (ultimo 2004) naar 9.340. Hiervan zijn 7.165 (77%) werknemers actief in Nederland, 1.559 (17%) in België, 229 (2%) in Duitsland en 387 (4%) in Engeland.

Orderportefeuille en risicobeheersing

De orderportefeuille ultimo juni 2005 bedraagt € 2.632 miljoen en is daarmee 8% hoger dan eind 2004 (€ 2.439 miljoen). Zowel omvang als kwaliteit van de orderportefeuille zijn goed. De werkvoorraad is aanzienlijk groter. In deze werkvoorraad zijn opgenomen circa 47.000 woningen die op basis van groundbank, bouwclaims en gewonnen prijsvragen kunnen worden gerealiseerd. De ontwikkelingspotentie woningen is, vooral dankzij gewonnen prijsvragen, met circa 1.000 toegenomen in vergelijking met 2004.

Ter beheersing van risico's wordt de bouw van woningen uit eigen vastgoedontwikkeling pas gestart zodra 70% van het (deel)project is verkocht. Voor bouw van commercieel vastgoed uit eigen ontwikkeling geldt dat 100% voorverkoop of -verhuur moet zijn gerealiseerd alvorens met de bouw wordt gestart. De Belgische markt kent op dit gebied een eigen dynamiek: woningen worden niet of nauwelijks verkocht alvorens deze zijn gerealiseerd. De risico's van vastgoedontwikkeling worden in België beheerst door een maximum te stellen aan de omvang van ontwikkelingsprojecten in uitvoering.

Ontwikkelingen per sector

De ontwikkelingen per sector zijn in de onderstaande figuur weergegeven en zijn vóór eliminatie van intercompany-leveringen. De orderportefeuille 2004 betreft de stand per 31 december.

In € mln	Vastgoed-ontwikkeling		Bouw		Infrastructuur		Productie		International	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004
1e halfjaar										
Bedrijfsopbrengsten	370	341	448	406	338	320	39	53	251	247
EBIT	28	27	17	13	15	12	2	5	4	1
Operationele marge	7,5%	7,8%	3,9%	3,2%	4,5%	3,8%	4,4%	9,6%	1,8%	0,3%
Orderportefeuille	773	730	953	990	667	603	28	41	528	506

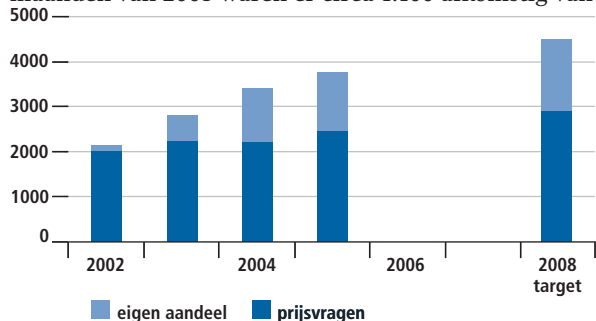

Vastgoedontwikkeling

- Stijging bedrijfsopbrengsten met 9% van € 341 miljoen naar € 370 miljoen
- EBIT stijgt van € 27 miljoen naar € 28 miljoen

Heijmans IBC Vastgoedontwikkeling richt zich op de ontwikkeling van woningen (circa 95% van de bedrijfsopbrengsten) en commercieel vastgoed als kantoren en winkels. De woningmarkt is onverminderd goed. Er is voldoende vraag die het prijspeil op een hoog niveau handhaaft. In de eerste zes maanden verkocht de divisie 1.696 woningen (eigen aandeel) tegen 1.631 in dezelfde periode 2004 (een stijging met 4%). Op basis van de projecten in verkoop en ontwikkeling verwacht Heijmans in geheel 2005 circa 10% meer woningen (ongeveer 3.800) te verkopen dan in 2004 (3.419). De doelstelling voor 2008 is verkoop van 4.500 woningen (zie figuur waarin 2005 prognose en 2008 doelstelling).

Een belangrijke bron van groei is de woningontwikkeling via enerzijds de potentie van de eigen grondbank en anderzijds de conceptuele ontwikkelcapaciteit van Proper-Stok. De combinatie van grondbank, ontwikkeling en uitvoerende bouw geeft Heijmans de mogelijkheid flexibiliteit toe te passen in ontwerpen en productieplanning. Van de verkopen in de eerste zes maanden van 2005 waren er circa 1.100 afkomstig van de eigen grondbank en ruim 500 uit prijsvragen e.d.

De verkoop van woningen gerealiseerd op basis van Wenswonen®, een concept waarin de klant een vergaande mate van vrijheid krijgt zijn eigen woning samen te stellen qua indeling en materiaalgebruik, loopt goed. Het in 2001 geïntroduceerde Wenswonenconcept wordt inmiddels al in 16 gemeenten toegepast. Op basis van dit concept zijn momenteel circa 1.600 wooneenheden in ontwikkeling en ongeveer 400 verkocht waarvan ruim 200 opgeleverd.

De markt voor verhuur van commercieel vastgoed is onveranderd zwak. Enige verhuisbeweging is waar te nemen van oude naar nieuwe kantoren. Deze tendens is toe te schrijven aan reorganisaties, de behoefte aan modernisering alsmede de mogelijkheid gunstige condities te kunnen bedingen. De belangstelling van beleggers voor verhuurd onroerend goed is nog steeds groot. Heijmans hield per 30 juni nog 59.700 m² onverkocht commercieel vastgoed voor eigen rekening (62.750 m² ultimo 2004). Hiervan is 12.800 m² verhuurd (14.225 m² ultimo 2004). In de balans is dit commercieel vastgoed onder 'voorraden' gewaardeerd tegen € 147 miljoen. De leegstandslasten van circa € 2 miljoen in verband met onverkocht/onverhuurd commercieel vastgoed zijn in de eerste helft van 2005 direct ten laste van het resultaat gekomen. De in voorgaande jaren getroffen voorzieningen in verband met het risico voor onverkocht commercieel vastgoed zijn gedurende de 1^e helft 2005 in stand gebleven.

In de eerste helft van 2005 zijn diverse prijsvragen gewonnen waarmee in totaal ruim 2.000 wooneenheden zijn gemoeid. Steeds vaker gaat het bij deze prijsvragen om een integrale gebiedsontwikkeling. Naast de woningen ontwikkelt en realiseert Heijmans in dat geval ook de infrastructuur en bijvoorbeeld onderwijsvoorzieningen, kinderdagverblijven, parkeer-voorzieningen, sportfaciliteiten en winkel- en kantoorruimte. Op dit moment werkt Heijmans aan projecten als Utrecht Kanaleneiland, Meerstad Groningen, Leerpark Dordrecht en Stadstuinen in Amersfoort. In de eerste helft van dit jaar zijn soortgelijke opdrachten verworven in onder meer Katwijk, Noordwijk, Hilversum, Rotterdam, Almere en Zwijndrecht.

Ultimo juni 2005 bedroeg de orderportefeuille € 773 miljoen (€ 730 miljoen ultimo 2004). Hiermee is bijna 90% van de bedrijfsopbrengsten voor geheel 2005 gedekt.

De werkvoorraad bedroeg per 30 juni 2005 circa 47.000 woningen waarvan circa 17.000 afkomstig uit prijsvragen en 30.000 van eigen grondposities.

Voor geheel 2005 verwacht de divisie een stijging van het EBIT-resultaat.

Noord/Zuidlijn Amsterdam

In hartje Amsterdam wordt gewerkt aan een deel van de nieuwe Noord/Zuid metrolijn. Aan het Damrak voor het Centraal Station wordt een startschacht voor de boortunnel gerealiseerd, terwijl in de Sixhaven aan het IJ drie tunnel-elementen worden gebouwd die afgezonken worden in het IJ en zo de zinktunnel gaan vormen.

In zo'n drukbevolkt gebied hebben beperkende factoren als verkeer, trillingsgevoelige bebouwing en strenge geluidsnormen grote invloed op de voortgang van het project. Dat vraagt om vertrouwen van alle betrokkenen in de expertise van Heijmans. Door toepassing van beproefde technieken, waarin door de jaren heen ruime ervaring is opgebouwd, wordt een grote mate van zekerheid geboden. Qua tijdplanning, budget én veiligheid.

“Een goede voorbereiding, een uiterst waakzaam oog voor de omgeving en transparante communicatie met betrokken partijen geven de klant de zekerheid dat ook deze projecten volgens afspraak worden gerealiseerd.”

Bart Dirven, bedrijfsleider Heijmans Beton- en Waterbouw

***Betrokken
partner***

Bouw

- Stijging bedrijfsopbrengsten met 10% van € 406 miljoen naar € 448 miljoen
- EBIT stijgt van € 13 miljoen naar € 17 miljoen

In de totale bouwmarkt neemt het volume aan opdrachten in de markt licht toe. Naast de zorg- en onderwijsmarkt is er ook sprake van iets meer activiteit in de renovatie- en onderhoudsmarkt.

Van de bedrijfsopbrengsten is ongeveer 31% (€ 137 miljoen) gerealiseerd in opdracht van Heijmans Vastgoedontwikkeling. Voor bijna 100% betreft dit de bouw van woningen. Van de bedrijfsopbrengsten is 56% gerealiseerd in woningen, 21% in gebouwen voor de publieke sector en 12% in gebouwen voor de private sector. De resterende 11% is gerealiseerd in service en onderhoud. In de eerste helft van 2005 zijn 1.211 woningen aan derden opgeleverd.

Onlangs kreeg Heijmans de opdracht voor het bouwen van het New Technology Centre (NTC) van Shell International Chemicals in Amsterdam, nadat eerder de bestaande gebouwen door Heijmans Infrastructuur waren gesloopt en het terrein was gesaneerd en bouwrijp gemaakt. Er zullen verschillende kantoren en bedrijfsruimten worden gerealiseerd, met bijbehorende parkeer-kelders. Verder wordt een groot laboratorium gebouwd. Het project moet in augustus 2007 worden opgeleverd. De opdracht heeft voor Heijmans een contractwaarde van € 54 miljoen.

Heijmans heeft een sterke positie in de markt voor zorg en onderwijs. Op dit moment worden ruim tien grotere en enkele middelgrote onderwijsprojecten gerealiseerd, onder andere het Leids Universitair Medisch Centrum (€ 35 miljoen), sportcampus Utrecht (€ 12 miljoen), ICHTUS Rotterdam (€ 35 miljoen), Kempen Campus Veldhoven (€ 16 miljoen) en Onderwijsboulevard Venlo (€ 12 miljoen). In de zorgsector wordt op dit moment ook gewerkt aan ruim tien grotere projecten, bijvoorbeeld ziekenhuizen Apeldoorn (€ 38 miljoen) en Deventer (€ 56 miljoen) en verpleeghuis Dongen (€ 15 miljoen). In toenemende mate worden naast nieuwbouw- ook onderhoudscontracten afgesloten. Bijvoorbeeld met Laurus voor het onderhoud van winkels, kantoren en voorraaddepots. En met het Ministerie van Verkeer en Waterstaat voor het onderhoud van haar gebouw. Een goed voorbeeld hiervan is ook het onderhoudscontract dat is afgesloten met Schiphol Airport. Een joint venture van Heijmans en Stork is hier dienstverlener voor de komende drie jaar voor het onderhoud van de terminalgebouwen en pieren. Bij de verwerving van de opdracht was de prijs-/kwaliteitsverhouding doorslaggevend. Samen met Stork weet Heijmans in haar aanpak met name snelheid en vermindering van overlast voor de reizigers goed te combineren. Met dit contract geeft Heijmans ook invulling aan de doelstelling om meer aan Technisch Facility Management te doen.

Voor de zorgmarkt heeft Heijmans samen met Woonzorg Nederland het Woonvitaal-concept ontwikkeld. Woonvitaal speelt onder andere met behulp van domotica (woonhuistechnologie) en prefab bouw in op de toenemende vraag naar goede en betaalbare sociale huurwoningen voor ouderen en zorgbehoevenden. In juni is gestart met de bouw van 68 van deze woningen. Dit voorbeeld van fullservice gaat dit jaar op nog 2 plaatsen uitgevoerd worden. Hier zullen in totaal nog 196 woningen worden gebouwd.

Ten opzichte van ultimo 2004 is de orderportefeuille van € 953 miljoen met circa 4% gedaald. Dit is vooral het gevolg van een verschuiving van enkelvoudig naar meervoudig aanbestede werken en het selectief inschrijven op meervoudig onderhandse en openbare aanbestedingen. Voor geheel 2005 verwacht de divisie een gelijkblijvend EBIT-resultaat.

Infrastructuur

- Stijging bedrijfsopbrengsten met 6% van € 320 miljoen naar € 338 miljoen
- EBIT stijgt van € 12 miljoen naar € 15 miljoen

In de markt voor infrastructuur is sinds de tweede helft van het vorige jaar sprake van enige verbetering in het werkaanbod. De prijzen verbeterden nog niet. Heijmans handhaaft het beleid niet in te schrijven op verlieslatende projecten. Positief ziet Heijmans de tendens in de markt waarin steeds meer waarde wordt gehecht aan de kwaliteit van de aanbidding boven alleen de laagste prijs bij inschrijving. Een substantieel deel van het resultaat wordt behaald in grote projecten die dit jaar worden opgeleverd. Grotere projecten die ook na 2005 nog in uitvoering zijn: Harnaspolder, Noordzuidlijn, Bottleneck Limburg, A73 Venlo-Swalmen, N242 Alkmaar.

Daarnaast zijn in de eerste helft van dit jaar belangrijke design en build opdrachten verworven. Zo wordt voor de gemeente Sittard-Geleen gewerkt aan de aanpassing van de Westelijke randweg en verdiepte ligging van de Middenweg (€ 20 miljoen). In Tegelen wordt gewerkt aan de verdiepte ligging van Rijksweg A73 Zuid (€ 12 miljoen). Op de A1 en A50 heeft Heijmans opdracht gekregen om spitsstroken aan te leggen (€ 35 miljoen).

Heijmans wil een grotere rol spelen in de onderhoudsmarkt. Dat past in de full service strategie. Naast veel regulier onderhoudswerk aan bijvoorbeeld het wegennet verleent Heijmans ook nieuwe diensten; in zes gemeenten heeft Heijmans meerjarige onderhouds- en beheerscontracten afgesloten voor de openbare verlichting (SLIM; service level information management). Het beheer via internet speelt daarbij een belangrijke rol; daarmee is informatie over het project voor de opdrachtgever transparant en continu beschikbaar. Op de A1, A4 en A9 is onderhoud gepleegd met de 'planeertechniek' van Heijmans. Door het ZOAB met een speciale machine op te ruwen, wordt de stroefheid van het wegdek en daarmee de verkeersveiligheid verbeterd.

Heijmans heeft verder de renovatie van de Drechtunnel bij Dordrecht uitgevoerd. Onderdeel was het aanbrengen van een nieuw vluchtbewegwijzeringssysteem dat door TNO is ontwikkeld naar aanleiding van tunnelrampen in het buitenland. Dit systeem zal in alle nieuwe (en op termijn ook in bestaande) tunnels van Rijkswaterstaat toegepast gaan worden. Heijmans heeft een vervolgoopdracht gekregen voor de Noordtunnel bij Hendrik Ido Ambacht.

In Eindhoven heeft Heijmans een nieuw viaduct gebouwd onder de rondweg A2. Uniek daarbij was de aanpak waarin verkeershinder is geminimaliseerd door toepassing van de innovatieve Heijcatt-methode. Het nieuwe wegdeel wordt dan met een snelheid van 7 meter per uur ingeschoven. Deze techniek is ook toegepast bij de aanleg van een fietstunnel onder de A12 bij Bleiswijk.

De orderportefeuille nam in vergelijking met ultimo 2004 toe met 11% tot € 667 miljoen. Voor geheel 2005 verwacht de divisie een lichte stijging van het EBIT-resultaat.

Productie

- Daling bedrijfsopbrengsten van € 53 miljoen naar € 39 miljoen
- EBIT daalt van € 5 miljoen naar € 2 miljoen

De daling van de bedrijfsopbrengsten is onder andere het gevolg van de verkoop van de aandelen Opstalan op 1 april 2005. Hierop is een boekwinst van ruim € 5 miljoen behaald. Het resultaat over de eerste helft van 2004 bevatte eenmalige baten van € 3 miljoen uit hoofde van de afwikkeling van NeHoBo. De daling van het resultaat komt hoofdzakelijk voor rekening van Heijmans Bestcon dat met zware marktomstandigheden en veel overcapaciteit geconfronteerd is en waar enkele projecten fors tegenvielen. Voor geheel 2005 verwacht de divisie een daling van het resultaat.

International

Behalve in Nederland, is Heijmans eveneens actief in België, Verenigd Koninkrijk en Duitsland.

- Stijging bedrijfsopbrengsten met 2% van € 247 miljoen naar € 251 miljoen
- EBIT stijgt van € 1 miljoen naar € 4 miljoen

België: In België is de markt voor verkoopappartementen onverminderd goed. De markt voor reguliere wegenbouwwerken is zeer concurrerend. Het niveau van bedrijfsopbrengsten (€ 125 miljoen over de eerste helft van 2005) daalde licht als gevolg van oplevering HSL en een selectief inschrijfbeleid bij aanbestedingen.

Renovatie en nieuwbouw van onderdelen bij het ziekenhuis van Genk en St. Truiden zijn voorbeelden van recent verworven opdrachten. Verder is een opdracht verworven van GOMB (Gewestelijke OntwikkelingsMaatschappij Brussel) voor de sanering van een terrein in Brussel. Eveneens in Brussel worden ruim 300 appartementen gerealiseerd op 'Queen's Park' en in Bld. Louis Schmidt (€ 32 miljoen). In Tongeren wordt een gebied integraal ontwikkeld en gerealiseerd met 40 appartementen, parkeerfaciliteiten, een hotel en circa 8.000 m² winkels (€ 19 miljoen).

Het resultaat dat over de eerste helft van 2004 nog licht negatief was, is naar een positief resultaat over de eerste helft van 2005 omgebogen. Voor geheel 2005 verwacht België een beter resultaat.

Duitsland: Het resultaat op EBIT-niveau verbeterde van negatief (eerste helft 2004) naar licht negatief (eerste helft 2005) over de eerste zes maanden van het boekjaar. Ondanks de verder verslechterde markt namen de bedrijfsopbrengsten fractioneel toe tot € 24 miljoen. Voor geheel 2005 verwacht Heijmans in Duitsland een break-even resultaat.

Verenigd Koninkrijk: de markt was in de eerste helft van 2005, na een moeizame start, onverminderd goed en zal met name voor sociale woningbouw en scholen(her)bouw ook in de komende jaren naar verwachting aantrekkelijk blijven. Leadbitter is goed gepositioneerd om hiervan te kunnen profiteren. In de eerste helft van 2005 werd een vierjarig raamcontract voor verzorgingstehuizen in Banes en Glamorgan verworven (€ 65 miljoen). In Oxford en Cardiff worden de komende 5 tot 7 jaren in totaal 1.000 sociale woningen gerealiseerd (€ 95 miljoen). Voor de universiteit in Surrey wordt een nieuwe accommodatie ontwikkeld met flats, onderwijsfaciliteiten en ruim 600 studentenkamers (€ 39 miljoen). Ook in Engeland is de ziekenhuismarkt van belang. In Horton heeft Leadbitter de opdracht gekregen om een nieuw ziekenhuis te realiseren (€ 18 miljoen).

Met 26 woningen in Cardiff begaf Leadbitter zich in de eerste helft van 2005 op het gebied van eigen ontwikkeling van starterswoningen. De positieve ervaringen geven aanleiding hieraan vervolg te geven hetgeen, gezien de toenemende vraag van opdrachtgevers naar financiële participatie door marktpartijen, de positie van Leadbitter verder zal versterken. Bedrijfsopbrengsten (+20% naar € 102 miljoen) zijn in het eerste halfjaar sterk verbeterd ten opzichte van de eerste helft van 2004.

Heijmans Blackwell Remediation (HBR) is een joint venture met Blackwell uit Engeland die zich richt op de milieumarkt in Engeland en waarin Heijmans Infrastructuur deelneemt. Op dit moment wordt een 14,5 ha groot voormalig gasfabrieksterrein in Zuid-Oost London (grenzend aan de Thames) gesaneerd en geschikt gemaakt voor herontwikkeling. Deze opdracht van € 14 miljoen is verkregen door een prijsvraag te winnen op basis van het design en construct ontwerp. De oprichting van HBR past in de strategie om te groeien in het Verenigd Koninkrijk in segmenten waar door levering van ontwerp en uitvoering een hogere toegevoegde waarde kan worden gerealiseerd.

De stand van de orderportefeuille per 30 juni 2005 was met € 224 miljoen circa 41% hoger dan ultimo 2004. Voor geheel 2005 verwacht Heijmans in het Verenigd Koninkrijk een verdere groei van het resultaat.

Strategie en doelstellingen

Met haar strategie wil Heijmans inspelen op de belangrijke trends in de markt die onder andere een woningtekort toont en waarin steeds meer behoefte ontstaat aan integrale oplossingen en aan service en onderhoud. Heijmans wil zich hiermee onttrekken aan de toenemende prijsconcurrentie in de uitvoerende bouw en de gevolgen van conjunctuurschommelingen mitigeren. Heijmans wil zowel door autonome ontwikkeling als met behulp van acquisities haar positie als een full service bouw- en vastgoedonderneming versterken.

De doelstelling is om in 2008 circa 35% van de bedrijfsopbrengsten te realiseren aan de voorkant van de waardeketen (advies en projectontwikkeling), circa 20% in het natraject (service en onderhoud) en ongeveer 45% in de uitvoerende bouw.

De bedrijfsopbrengsten buiten Nederland zullen in 2008 ongeveer 20% van het totaal uitmaken. Als doelstelling voor de netto winst gaat Heijmans uit van 3% van de bedrijfsopbrengsten, te bereiken in 2008. Het rendement op het geïnvesteerd vermogen moet daarbij toenemen tot 18%.

Innovatie

Meer focus op innovatie moet bijdragen aan de realisatie van de strategie. In de van oudsher traditionele bouwmarkt wil Heijmans voorop lopen in de vernieuwende aanpak van productontwikkeling, en zeker ook in innovatie van de processen. Inspelen op ontwikkelingen in de markt is het doel. Door de hele organisatie heen is een aantal projecten opgepakt. Een aantal daarvan zit nog in de ontwikkelfase. Het Woonvitaal-concept en Wenswonen® zijn projecten die concreet worden uitgevoerd. Ook de door Heijmans ontwikkelde aanpak van verkeersstromen op en rond grote evenementen (Monaco aan de Maas en Zomercarnaval Rotterdam) en de eerder genoemde Heijcat-methode zijn voorbeelden van vernieuwing.

Heijmans wil een actieve rol spelen in de PPS (publiek private samenwerking) en PFI markt (privaat gefinancierde initiatieven) en vaker op basis van nieuwe contractvormen (Ontwerp & Uitvoering & Onderhoud & Financiering) samenwerken. Het recent aangekondigde overheidsbeleid schept ruimte voor dergelijke projecten. Waterzuiveringsinstallatie Harnaschpolder is een goed voorbeeld van deze aanpak waar ook de full service benadering meerwaarde biedt. Het beleid van de overheid om projecten als 2^e Coentunnel, Rijksweg A4 Midden Delfland, 2^e Maasvlakte en rijksgebouwen boven € 25 miljoen op deze basis op de markt te brengen biedt voldoende kansen voor structurele betrokkenheid van Heijmans bij deze markt.

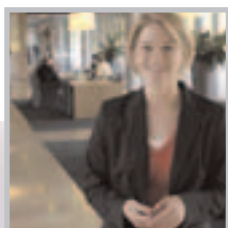
Vooruitzichten

Voor heel 2005 handhaaft Heijmans de eerder aangegeven verwachting voor de netto winst van ongeveer € 85 miljoen. Ten opzichte van het resultaat van 2004 betekent dit een stijging met 21% als wordt uitgegaan van het op IFRS herrekende resultaat vóór bijzondere last in verband met boetes van o.a. NMa in het kader van de bouwzaak. Deze bijzondere last bedroeg in 2004 € 30 miljoen. Het niveau van de bedrijfsopbrengsten zal naar verwachting uitkomen op € 2,8 miljard, een stijging met 8% ten opzichte van 2004. De winst per gewoon aandeel komt naar de huidige verwachtingen uit op circa € 3,60 (2004: € 3,12 op IFRS-basis vóór bijzondere last).

Op **6 december 2005** (één dag eerder dan de eerder aangegeven datum) zal Heijmans een actualisatie uitvaardigen (zogenaamde 'trading update') ten aanzien van de verwachting voor de netto winst 2005.

Noot: Met ingang van 1 januari 2005 rapporteert Heijmans op basis van International Financial Reporting Standards IFRS. In een bijlage bij de halfjaarcijfers wordt aangegeven hoe de verantwoording op basis van Nederlandse jaarrekening richtlijnen (NL GAAP) voor de cijfers over 2004 zich verhoudt tot de verantwoording op basis van IFRS. Voor 2005 is geen herleiding gemaakt naar NL GAAP.

“Wij kunnen al in het voortraject vanuit verschillende disciplines onze expertise en marktkennis inbrengen. Mede daardoor worden de stedenbouwkundige deelplannen van Vathorst optimaal afgestemd op de wensen van de markt.”

*Lonneke Zuidwijk, Ontwikkelingsmanager Heijmans
IBC Vastgoedontwikkeling regio Oost*

Full service

Vathorst

In een publiek-private samenwerking tussen de gemeente Amersfoort en een consortium van vijf bedrijven, wordt de grootschalige nieuwbouwwijk Vathorst gerealiseerd. Inclusief alle benodigde voorzieningen zoals winkelcentra, kantoren, bedrijvenparken, sportaccommodaties en gezondheidscentra. Gezien de omvang is Vathorst een project waarbij een multidisciplinaire aanpak vereist is. Zo participeert Heijmans IBC Vastgoedontwikkeling in de vorm van opstalontwikkelingen en grondexploitatie, maakt Heijmans Infrastructuur de gronden bouw- en woonrijp en neemt Heijmans IBC Bouw de realisatie van een groot aantal woningen voor haar rekening. Deze full service benadering past in de strategie van Heijmans om als grote, leidende onderneming een belangrijke bijdrage te leveren aan de ontwikkeling en realisatie van dergelijke grootschalige projecten.

1. Geconsolideerde winst-en-verliesrekening

x € 1 miljoen

	t/m 30 juni 2005	t/m 30 juni 2004	heel 2004
Opbrengsten	1.272	1.202	2.625
Kostprijs verkopen	<u>1.170</u>	<u>1.101</u>	<u>2.418</u>
Bruto winst	102	101	207
Overige bedrijfsopbrengsten	4	3	8
Verkoopkosten	12	11	21
Beheerskosten	36	46	101
Overige bedrijfskosten	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1</u>
Bedrijfsresultaat voor financieringslasten	58	47	92
Financieringsbaten	6	4	10
Financieringslasten	<u>-17</u>	<u>-18</u>	<u>-34</u>
Netto financieringslasten	-11	-14	-24
Aandeel in resultaat deelnemingen	<u>5</u>	<u>3</u>	<u>3</u>
Winst vóór belastingen	52	36	71
Winstbelastingen	<u>-17</u>	<u>-13</u>	<u>-31</u>
Winst over de periode	35	23	40
Resultaat in het jaar toe te rekenen aan:			
Aandeelhouders	35	23	40
Aandeel derden	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Winst over de periode	35	23	40
Gewone winst per gewoon aandeel (in €)	1,52	1,04	1,79
Winst per gewoon aandeel na verwateringseffecten (in €)	1,52	1,04	1,79

2. Geconsolideerd overzicht van het totaal resultaat

x € 1 miljoen

	30 juni 2005	31 december 2004	30 juni 2004
Eigen vermogen begin van de periode	285	273	273
Toepassing IAS 32/39 inzake hedging instrumenten per 1/1/2005	<u>-1</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Gecorrigeerd eigen vermogen aan het begin van de periode	284	273	273
Omrekenverschillen vreemde valuta	1	0	1
Kasstroom afdekking: Effectief deel van veranderingen in de reële waarde	<u>-0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Netto winst rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen	1	0	1
Winst over de periode	<u>35</u>	<u>40</u>	<u>23</u>
Totaal aan de periode toegerekende winsten en verliezen	36	40	24
Af: Dividenden	-29	-27	-27
Bij: Aandelenemissie	48	0	0
Af: Kosten van aandelenemissie	-1	0	0
Mutatie aandeel derden	<u>0</u>	<u>-1</u>	<u>-1</u>
Eigen vermogen aan het einde van de periode	338	285	269
Netto winst rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen	1	0	1
Winst over de periode	<u>35</u>	<u>40</u>	<u>23</u>
Totaal resultaat over de periode	36	40	24
Resultaat toe te rekenen aan:			
Aandeelhouders	36	40	24
Aandeel derden	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
	36	40	24

3. Geconsolideerde balans

x € 1 miljoen

	per 30 juni 2005	per 31 december 2004	per 30 juni 2004
Activa			
Materiële vaste activa	182	182	200
Immateriële vaste activa	153	152	158
Vastgoedbeleggingen	15	15	16
Overige beleggingen (in deelnemingen)	84	75	82
Uitgestelde belastingvorderingen	6	7	5
Totaal vaste activa	440	431	461
Vlottende activa			
Strategische grondposities	331	330	344
Vorraden	351	354	412
Onderhanden werken	141	91	148
Belastingvorderingen	55	41	25
Debiteuren en overige vorderingen	540	571	598
Geldmiddelen en kasequivalenten	115	165	125
Activa aangehouden voor verkoop	0	30	0
Totaal vlottende activa	1.533	1.582	1.652
Kortlopende niet-rentedragende verplichtingen			
Crediteuren en overige schulden	599	644	585
Onderhanden werken	183	205	223
Belastingenschulden en sociale premies	47	53	47
Voorzieningen	30	24	27
Verplichtingen aangehouden voor verkoop	0	12	0
Totaal kortlopende verplichtingen	859	938	882
Werkkapitaal (vlottende activa minus kortlopende verplichtingen)	674	644	770
Totaal vaste activa en werkkapitaal	1.114	1.075	1.231

	per 30 juni 2005	per 31 december 2004	per 30 juni 2004
Eigen vermogen			
Geplaatst kapitaal	1	1	1
Agio	123	75	75
Reserves	0	-1	0
Ingehouden winsten	214	210	192
Totaal eigen vermogen toe te rekenen aan aandeelhouders	338	285	268
Aandeel van derden	0	0	1
Totaal eigen vermogen	338	285	269
Verplichtingen			
Financieringspreferente aandelen	66	111	111
Rentedragende leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen	272	319	334
Voorzieningen	94	105	95
Totaal langlopende verplichtingen	432	535	540
Financieringspreferente aandelen	45	0	0
Rentedragende leningen en overige kortlopende financieringsverplichtingen	299	255	422
Totaal kortlopende rentedragende verplichtingen	344	255	422
Totaal verplichtingen	776	790	962
Totaal eigen vermogen en verplichtingen	1.114	1.075	1.231

4. Geconsolideerd kasstroomoverzicht

x € 1 miljoen

	t/m juni 2005	t/m juni 2004	heel 2004
Operationele activiteiten			
Netto resultaat	35	23	40
Aanpassing voor boekwinst Opstalan	-5	0	0
Afschrijvingen	15	15	34
Mutaties voorzieningen	-11	5	19
Mutaties werkkapitaal	-98	-30	153
	-64	13	246
Investeringen			
Netto investeringen in materiële vaste activa	-15	-6	-22
Overige mutaties	-9	6	10
Verkoop Opstalan	23	0	0
	-1	0	-12
Financiering			
Uitgifte aandelen	47	0	0
Betaald dividend	-29	-27	-27
Mutaties langlopende leningen	-47	-92	-107
Mutaties kortlopende leningen	44	129	-37
	15	10	-171
Mutatie liquide middelen	-50	23	63
Saldo liquide middelen 1 januari	165	102	102
Saldo liquide middelen ultimo	115	125	165

5. Gesegmenteerde informatie per product-marktcombinatie

x € 1 miljoen

1 ^e halfjaar	Vastgoed-ontwikkeling		Bouw		Infrastructuur		Productie		International		Holdings en eliminatie		Totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004
Bedrijfsopbrengsten	370	341	448	406	338	320	39	53	251	247	-174	-164	1.272	1.202
Bedrijfsresultaat voor financieringslasten	28	26	17	13	15	11	-4	5	4	1	-2	-8	58	48
Resultaat niet-geconsolideerde deelnemingen	0	1	0	0	0	1	6	0	0	0	-1	0	5	2
EBIT	28	27	17	13	15	12	2	5	4	1	-3	-8	63	50
Netto financieringslasten													-11	-14
Resultaat voor belastingen													52	36
Belasting													-17	-13
Winst over de periode													35	23
EBIT als percentage van de bedrijfsopbrengsten	7,5%	7,8%	3,9%	3,2%	4,5%	3,8%	4,4%	9,6%	1,8%	0,3%	-	-	5,0%	4,2%

6. Toelichting op de belangrijkste waarderingsgrondslagen bij de verkorte geconsolideerde financiële overzichten

Belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving

Heijmans N.V. (de Vennootschap) is gevestigd in Nederland. De verkorte geconsolideerde financiële overzichten van de Vennootschap over het eerste halfjaar van 2005 omvatten de Vennootschap en haar dochterondernemingen (te zamen te noemen de 'Groep') en het belang van de Groep in geassocieerde deelnemingen en entiteiten waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend.

Het bestuur heeft op 31 augustus 2005 de verkorte geconsolideerde tussentijdse overzichten opgemaakt.

(a) *Overeenstemmingsverklaring*

De verkorte geconsolideerde tussentijdse financiële overzichten zijn opgesteld in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS) voor tussentijdse financiële overzichten. Dit zijn de eerste verkorte geconsolideerde financiële overzichten van de Groep volgens IFRS over een gedeelte van de periode waarover in de eerste IFRS-financiële overzichten wordt gerapporteerd. Bij de opstelling ervan is IFRS 1 Eerste toepassing van International Financial Reporting Standards toegepast.

De verkorte geconsolideerde tussentijdse overzichten bevatten niet alle informatie die is vereist voor de volledige financiële overzichten.

Een verklaring van de invloed van de overgang naar IFRS op de gerapporteerde financiële positie, financiële resultaten en kasstromen van de Groep is opgenomen in onderdeel 8 van de toelichting. In dit onderdeel wordt voor vergelijkende perioden waarover volgens NL GAAP is gerapporteerd een aansluiting gemaakt met het eigen vermogen en de overige balansposten en het netto resultaat en overige posten uit de winst-en-verliesrekening volgens IFRS.

(b) *Gehanteerde grondslagen bij de opstelling van de financiële overzichten*

De financiële overzichten worden gepresenteerd in miljoenen euro's. Het halfjaarbericht is opgesteld op basis van historische kosten, met dien verstande dat de afgeleide financiële instrumenten zijn gewaardeerd tegen reële waarde. Voor verkoop aangehouden vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, worden gewaardeerd op de laagste waarde van de boekwaarde en de reële waarde minus verkoopkosten.

De opstelling van de tussentijdse financiële overzichten in overeenstemming met IAS 34 Tussentijdse financiële verslaggeving vereist dat de leiding oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

Deze verkorte geconsolideerde tussentijdse overzichten zijn opgesteld op basis van de IFRS die van kracht zijn of vervroegd mogen worden toegepast op de verslagdatum van de jaarperiode waarover de Groep voor het eerst IFRS toepast, te weten 31 december 2005. De raad van bestuur heeft op basis van deze IFRS veronderstellingen gemaakt ten aanzien van de naar verwachting toe te passen grondslagen voor financiële verslaggeving wanneer de eerste IFRS-financiële overzichten worden opgesteld over het boekjaar 2005.

De IFRS die van kracht zijn of vrijwillig vervroegd mogen worden toegepast voor de financiële overzichten over 2005 zijn nog aan verandering onderhevig. Voorts kunnen aanvullende interpretaties worden uitgegeven. Genoemde IFRS zijn derhalve niet met zekerheid vast te stellen. De grondslagen voor financiële verslaggeving voor die jaarperiode die relevant zijn voor deze tussentijdse financiële informatie worden derhalve pas vastgesteld wanneer de eerste IFRS-financiële overzichten worden opgesteld per 31 december 2005.

De opstelling van de verkorte geconsolideerde tussentijdse financiële overzichten in overeenstemming met IAS 34 heeft geresulteerd in stelselwijzigingen ten opzichte van de recentste financiële overzichten die zijn opgesteld in overeenstemming met de voorheen toegepaste NL GAAP. De hierna uiteengezette grondslagen voor financiële verslaggeving zijn consistent toegepast voor alle gepresenteerde perioden in deze verkorte geconsolideerde tussentijdse overzichten. Deze grondslagen zijn ook gebruikt bij de opstelling van de IFRS-openingsbalans per 1 januari 2004 voor de overgang naar IFRS, zoals voorgeschreven in IFRS 1. De gevolgen van de overgang van NL GAAP naar IFRS zijn toegelicht in onderdeel 8 van de toelichting.

De grondslagen voor financiële verslaggeving zijn voor deze verkorte geconsolideerde tussentijdse financiële overzichten consistent toegepast.

Met ingang van 2005 wordt de winst-en-verliesrekening volgens het functionele model gepresenteerd.

(c) Grondslagen voor consolidatie

(i) Dochterondernemingen (integrale consolidatie al dan niet met minderheidsbelang)

Dochterondernemingen zijn die entiteiten waarover de Vennootschap zeggenschap heeft. Er is sprake van zeggenschap indien de Vennootschap de mogelijkheid heeft om, direct of indirect, het financiële en operationele beleid van een entiteit te bepalen teneinde voordelen te verkrijgen uit de activiteiten van de entiteit. Bij de beoordeling of sprake is van zeggenschap wordt rekening gehouden met potentiële stemrechten die uitoefenbaar of converteerbaar zijn. De financiële overzichten van dochterondernemingen zijn in de geconsolideerde financiële overzichten opgenomen vanaf de datum waarop voor het eerst sprake is van zeggenschap tot aan het moment waarop deze eindigt.

(ii) Geassocieerde deelnemingen (equity-methode)

Geassocieerde deelnemingen zijn die entiteiten waarin de Groep invloed van betekenis heeft op het financiële en operationele beleid, maar waarover zij geen zeggenschap heeft.

De geconsolideerde financiële overzichten omvatten het aandeel van de Groep in het totaal resultaat van geassocieerde deelnemingen volgens de 'equity'-methode, vanaf de datum waarop de Groep voor het eerst invloed van betekenis heeft, tot aan de datum waarop voor het laatst sprake is van invloed van betekenis. Wanneer het aandeel van de Groep in de verliezen groter is dan de waarde van het belang in een geassocieerde deelneming, wordt de boekwaarde van de entiteit in de balans van de Groep afgeboekt tot nihil en worden verdere verliezen niet meer in aanmerking genomen behalve voor zover de Groep een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting is aangegaan of betalingen heeft verricht namens een geassocieerde deelneming.

(iii) Joint ventures (proportionele consolidatie)

Joint ventures zijn die entiteiten waarover de Groep gezamenlijke zeggenschap heeft, waarbij deze zeggenschap in een overeenkomst is vastgelegd. De geconsolideerde financiële overzichten omvatten het evenredig aandeel van de Groep in de activa, verplichtingen, opbrengsten en kosten van de entiteit waarbij de posten regel voor regel met posten van soortgelijke aard worden gecombineerd, vanaf de datum waarop voor het eerst gezamenlijke zeggenschap wordt uitgeoefend tot aan de datum waarop deze eindigt.

(iv) Eliminatie van transacties bij consolidatie

Saldi binnen de groep en eventuele niet-gerealiseerde winsten en verliezen op transacties binnen de groep of baten en lasten uit dergelijke transacties worden bij de opstelling van de geconsolideerde financiële overzichten geëlimineerd.

Niet-gerealiseerde winsten uit hoofde van transacties met geassocieerde deelnemingen en entiteiten waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend, worden geëlimineerd naar rato van het belang dat de Groep in de entiteit heeft.

Niet-gerealiseerde verliezen worden op dezelfde wijze geëlimineerd als niet-gerealiseerde winsten, maar slechts voor zover er geen aanwijzing is voor een bijzondere waardevermindering.

(d) Vreemde valuta

(i) Transacties in vreemde valuta

Transacties in vreemde valuta worden in euro's omgerekend tegen de wisselkoers per de transactiedatum. In vreemde valuta luidende monetaire activa en verplichtingen worden per balansdatum in euro's omgerekend tegen de wisselkoers per balansdatum. De bij omrekening optredende valutakoersverschillen worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen. Niet-monetaire activa en verplichtingen die in een vreemde valuta luiden en op basis van historische kosten worden gewaardeerd, worden omgerekend tegen de wisselkoers per de transactiedatum.

(ii) Financiële overzichten van buitenlandse activiteiten

De activa en verplichtingen van buitenlandse activiteiten, met inbegrip van goodwill en bij consolidatie ontstane reële waardecorrecties, worden in euro's omgerekend tegen de koers per balansdatum. De opbrengsten en kosten van buitenlandse activiteiten worden in euro's omgerekend tegen de koers die de wisselkoers op de transactiedatum benadert (gemiddelde koers over de verslagperiode). Valuta omrekeningsverschillen worden direct in een afzonderlijke component van het eigen vermogen opgenomen.

6. Toelichting op de belangrijkste waarderingsgrondslagen bij de verkorte geconsolideerde financiële overzichten

Valutakoersverschillen naar aanleiding van de omrekening van de netto-investering in buitenlandse activiteiten en van hiermee verbonden afdekkingstransacties worden verwerkt in de reserve omrekeningsverschillen. Zij worden bij afstoting overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening.

Voor alle buitenlandse activiteiten geldt dat eventuele verschillen die voor 1 januari 2004, de overgangsdatum naar IFRS, zijn ontstaan, in een afzonderlijke component van het eigen vermogen worden gepresenteerd.

(e) Afgeleide financiële instrumenten

De Groep maakt gebruik van afgeleide financiële instrumenten om de renterisico's af te dekken die voortvloeien uit bedrijfs-, financierings- en investeringsactiviteiten. In overeenstemming met het treasurybeleid houdt de Groep geen derivaten aan voor handelsdoeleinden en geeft de Groep deze ook niet uit. Derivaten die niet in aanmerking komen voor hedge accounting worden administratief verwerkt als handelsinstrumenten.

Afgeleide financiële instrumenten worden bij de eerste opname gewaardeerd tegen kostprijs. Na de eerste opname worden afgeleide financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde. De winst of het verlies uit herwaardering naar reële waarde wordt onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening opgenomen. Indien derivaten echter voor hedge accounting in aanmerking komen, is de opname van een resulterende winst of een resulterend verlies afhankelijk van de aard van de post die wordt afgedekt (zie grondslag f).

De reële waarde van renteswaps is het geschatte bedrag dat de Groep zou ontvangen of betalen om de swap per balansdatum te beëindigen, waarbij rekening wordt gehouden met de actuele rente en de actuele kredietwaardigheid van de tegenpartijen bij de swap.

(f) Afdekking

(i) Kasstroomafdekking

Wanneer een afgeleid financieel instrument wordt aangewezen als afdekking van de variabiliteit van de kasstromen van een opgenomen actief, verplichting of een hoogst waarschijnlijke verwachte transactie, dan wordt het effectieve deel van een winst of verlies op het afgeleide financiële instrument rechtstreeks in het eigen vermogen verwerkt. Indien de verwachte toekomstige transactie vervolgens leidt tot de opname van een niet-financieel actief of niet-financiële verplichting, wordt de hiermee verband houdende cumulatieve winst of het hiermee verband houdende cumulatieve verlies verwijderd uit het eigen vermogen en opgenomen in de kostprijs bij eerste opname of een andere boekwaarde van het niet-financiële actief of de niet-financiële verplichting.

Leidt een afdekking van een verwachte transactie tot de opname van een financieel actief of een financiële verplichting, dan dienen de daarmee verbonden winsten of verliezen die rechtstreeks in het eigen vermogen werden opgenomen, overgeboekt te worden naar de winst-en-verliesrekening, in dezelfde periode of perioden waarin het verkregen actief of de aangegane verplichting van invloed is op de winst of het verlies (dat wil zeggen wanneer rentebaten en -lasten worden opgenomen). Ten aanzien van kasstroomafdekkingen geldt dat, behoudens de kasstroomafdekkingen die onder de voorgaande twee grondslagen vallen, de hiermee verbonden winst of het hiermee verbonden verlies wordt overgeboekt van het eigen vermogen naar de winst-en-verliesrekening, in dezelfde periode of perioden waarin de afgedekte verwachte toekomstige transactie van invloed is op de winst of het verlies. Het niet-effectieve deel van eventuele winsten of verliezen wordt onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

Wanneer een afdekkingsinstrument afloopt of wordt verkocht, beëindigd of uitgeoefend, of wanneer de entiteit de aanwijzing van de afdekkingsrelatie intrekt, maar de afgedekte verwachte toekomstige transactie naar verwachting nog steeds zal plaatsvinden, blijft de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies op dat moment in het eigen vermogen opgenomen en wordt deze winst of dit verlies verwerkt overeenkomstig bovenvermelde grondslag wanneer de transactie plaatsvindt. Indien niet langer wordt verwacht dat de afgedekte transactie zal plaatsvinden, wordt de cumulatieve niet-gerealiseerde winst of het cumulatieve niet-gerealiseerde verlies dat in het eigen vermogen is opgenomen, onmiddellijk overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening.

(ii) Afdekking van monetaire activa en verplichtingen

Wanneer een afgeleid financieel instrument wordt gebruikt als economische afdekking van het valutarisico van een opgenomen monetair actief of monetaire verplichting, wordt geen hedge accounting toegepast en wordt een winst of verlies op het afdekkingsinstrument in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

(g) Materiële vaste activa

(i) Activa in eigendom

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen kostprijs of veronderstelde kostprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen (zie hierna) en bijzondere waardeverminderingverliezen (zie grondslag n). De kosten van zelfvervaardigde activa en verworven activa omvatten (i) voor zover relevant, de eerste schatting op het moment van installatie van de ontmantelings- en verwijderingskosten van de activa en de herstellkosten van de locatie waar de activa zich bevinden en (ii) veranderingen in de omvang van bestaande, voor deze kosten opgenomen verplichtingen.

Vastgoed in aanbouw respectievelijk in ontwikkeling voor toekomstig gebruik als vastgoedbelegging wordt geclassificeerd als materiële vaste activa en gewaardeerd tegen kostprijs totdat de bouw of ontwikkeling is voltooid, waarna het wordt overgeboekt naar vastgoedbeleggingen.

Wanneer materiële vaste activa bestaan uit onderdelen met een ongelijke gebruiksduur, worden deze als afzonderlijke post onder de materiële vaste activa opgenomen.

(ii) Geleasde activa

Leaseovereenkomsten waarbij de Groep nagenoeg alle aan het eigendom verbonden risico's en voordelen overneemt, worden geclassificeerd als financiële leasing. Vastgoed voor eigen gebruik dat via financiële leasing wordt verworven, wordt gewaardeerd op de laagste waarde van de reële waarde en de contante waarde van de minimale leasebetalingen bij aanvang van de lease, verminderd met cumulatieve afschrijvingen (zie hierna) en bijzondere waardeverminderingen (zie grondslag n).

Het vastgoed dat via financiële lease is verkregen en via een operationele leaseovereenkomst in lease wordt gegeven, wordt geclassificeerd als vastgoedbelegging en tegen reële waarde gewaardeerd. De verwerking van leasebetalingen geschiedt in overeenstemming met grondslag v. Vastgoed dat wordt aangehouden op grond van een operationele lease dat in andere opzichten zou voldoen aan de definitie van het begrip vastgoedbelegging, mag als vastgoedbelegging worden geclassificeerd. Hiertoe kan per onroerende zaak worden besloten.

(iii) Kosten na eerste opname

De Groep neemt in de boekwaarde van een materieel vast actief de kostprijs op van een deel van dat actief wanneer die kosten worden gemaakt, indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen met betrekking tot het actief aan de Groep zullen toekomen, en de kostprijs van het actief betrouwbaar kan worden bepaald. Alle andere kosten worden als last in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer zij worden gemaakt.

(iv) Afschrijving van materiële vaste activa

Afschrijvingen worden ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht volgens de lineaire methode op basis van de geschatte gebruiksduur van ieder onderdeel van een materieel vast actief. Op terreinen wordt niet afgeschreven. De geschatte gebruiksduur luidt als volgt:

- Gebouwen: hoofddraagconstructies en daken: 30 jaar
- Gebouwen: technische installaties: 15 jaar
- Gebouwen: binnenwanden: 10 jaar
- Kantoorinventaris: 3 - 10 jaar
- Machines: 5 - 10 jaar
- Installaties: 5 - 10 jaar
- Groot materieel en andere vaste bedrijfsmiddelen: 3 - 10 jaar

De restwaarde wordt, mits niet insignificant, jaarlijks beoordeeld.

(h) Immateriële activa

(i) Goodwill

Alle bedrijfscombinaties worden administratief verwerkt via toepassing van de overnamemethode. Goodwill betreft een bedrag dat voortvloeit uit de overname van dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures. Met betrekking tot bedrijfsovernames vanaf 1 januari 2003 komt goodwill overeen met het verschil tussen de kostprijs van de overname en de reële waarde van de overgenomen netto identificeerbare activa.

Bij overnames vóór deze datum is goodwill gebaseerd op de veronderstelde kostprijs, die gelijk is aan de waarde die hieraan op grond van de voorheen toegepaste verslaggevingsstandaarden werd toegekend. De classificatie en administratieve verwerking van bedrijfscombinaties die vóór 1 januari 2003 plaatsvonden, is niet aangepast voor de opstelling van de IFRS-openingsbalans per 1 januari 2004.

Goodwill wordt gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met cumulatieve bijzondere waardeverminderingverliezen. Goodwill wordt toegerekend aan kasstroomgenererende eenheden en wordt niet langer geamortiseerd. In plaats daarvan wordt jaarlijks getoetst of er sprake is van een bijzondere waardevermindering (zie grondslag n). Voor geassocieerde deelnemingen wordt de boekwaarde van goodwill opgenomen in de boekwaarde van de investering in de geassocieerde deelneming.

Negatieve goodwill die bij een overname ontstaat, wordt direct in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

(ii) Overige immateriële activa

De overige door de Groep verworven immateriële activa worden gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met cumulatieve amortisatie (zie hieronder) en bijzondere waardeverminderingverliezen (zie grondslag n).

Uitgaven van intern gegenereerde goodwill en handelsmerken worden als last in de winst-en-verliesrekening verwerkt wanneer zij worden gemaakt.

(iii) Uitgaven na eerste opname

Uitgaven na eerste opname voor geactiveerde immateriële activa worden uitsluitend geactiveerd, wanneer hierdoor de toekomstige economische voordelen toenemen die zijn besloten in het specifieke actief waarop zij betrekking hebben. Alle overige uitgaven worden als last in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer zij worden gedaan.

(iv) Amortisatie

De amortisatie geschiedt lineair ten laste van de winst-en-verliesrekening op basis van de geschatte gebruiksduur van de immateriële activa, tenzij deze gebruiksduur onbepaald is. Met betrekking tot goodwill en immateriële activa met een onbepaalde gebruiksduur wordt ieder jaar systematisch per balansdatum getoetst of zich een bijzondere waardevermindering heeft voorgedaan.

(j) Beleggingen

(i) Beleggingen in deelnemingen

Onder deze categorie vallen de niet-geassocieerde deelnemingen (geen invloed van betekenis) en de langlopende leningen. De niet-geassocieerde deelnemingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde of de kostprijs indien geen genoteerde marktprijs bestaat op een actieve markt en de reële waarde niet betrouwbaar kan worden bepaald. De leningen zijn bepaald tegen de geamortiseerde kostprijs.

(ii) Beleggingen in schuldbewijzen en aandelen

Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële instrumenten worden geclassificeerd als vlottende activa en gewaardeerd tegen reële waarde, waarbij de daaruit voortvloeiende winsten of verliezen worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

Andere door de groep aangehouden financiële instrumenten worden geclassificeerd als voor verkoop beschikbaar, en worden gewaardeerd tegen reële waarde, waarbij de daaruit voortvloeiende winsten of verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen worden verwerkt, behoudens bijzondere waardevermindingsverliezen en, in geval van monetaire posten zoals schuldbewijzen, valutakoersverschillen. Wanneer deze beleggingen niet langer in de balans worden opgenomen, wordt de cumulatieve winst die, of het cumulatieve verlies dat, rechtstreeks in het eigen vermogen is verwerkt, opgenomen in de winst-en-verliesrekening. Voor zover zij rentedragende beleggingen betreffen, wordt de rente op basis van de effectieve rentemethode in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

(iii) Vastgoedbeleggingen

Een vastgoedbelegging is vastgoed dat wordt aangehouden om huuropbrengsten of een waardestijging, of beide, te realiseren. Vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen kostprijs minus afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Huuropbrengsten van vastgoedbeleggingen worden administratief verwerkt zoals vermeld in grondslag u. Indien een vastgoedbelegging voor eigen gebruik wordt aangehouden, wordt het overgeboekt naar materiële vaste activa.

De reële waarde van de vastgoedbeleggingen wordt in de toelichting op de jaarrekening vermeld. Een taxateur waardeert de portefeuille periodiek. De reële waarde wordt gebaseerd op de marktwaarde, dat wil zeggen het geschatte bedrag waarvoor een onroerende zaak op de waardingsdatum kan worden verhandeld tussen een koper en een verkoper die ter zake goed zijn geïnformeerd, en tot een transactie bereid en onafhankelijk zijn, waarbij de partijen voorzichtig en zonder dwang zijn opgetreden. De waarderingen komen tot stand op basis van het totaal van de netto huren op jaarbasis die de onroerende zaken opleveren en, waar relevant, de hiermee verbonden kosten. Vervolgens worden, om tot de waardering van het vastgoed te komen, de jaarlijkse netto huren gediscoteerd met behulp van een rendementsfactor waarin de specifieke risico's zijn begrepen die inherent zijn aan de netto kasstromen.

Afschrijving vastgoedbeleggingen

Afschrijvingen worden ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht volgens de lineaire methode op basis van de geschatte gebruiksduur van ieder onderdeel. Het afschrijvingspercentage komt overeen met die van de categorieën van materieel vast activa.

(k) Handels- en overige vorderingen

(i) Onderhanden projecten in opdracht van derden

Onderhanden projecten in opdracht van derden worden gewaardeerd tegen kostprijs plus tot dan toe opgenomen winst (zie grondslag u), naar rato van de voortgang van het project, verminderd met verwachte verliezen en verminderd met gefactureerde termijnen. In geval verliezen op projecten worden verwacht, wordt het totale verwachte verlies op het project direct als last in de betreffende periode verantwoord. De kostprijs omvat alle uitgaven die rechtstreeks verband houden met specifieke projecten en een toerekening van de gemaakte vaste en variabele indirecte kosten in verband met de contractactiviteiten van de Groep op basis van de normale productiecapaciteit.

Rente- en ontwikkelingskosten voor onderhanden projecten in opdracht van derden worden alleen geactiveerd indien het actief 'in vervaardiging' is. Het moment van bestemmingswijziging in combinatie met een haalbaarheidsonderzoek met een positieve uitkomst bepaalt het moment van 'in vervaardiging' zijn. Indien gedurende een langere termijn geen vervaardigingsactiviteiten plaatsvinden, worden rente- en ontwikkelingskosten niet langer geactiveerd.

De voorbereidingskosten en de design- en constructkosten van grote projecten (tenderkosten) worden als onderhanden werk geactiveerd indien aan de volgende eisen wordt voldaan:

- de kosten kunnen afzonderlijk geïdentificeerd worden; en
- de kosten kunnen op een betrouwbare wijze worden gewaardeerd; en
- het is waarschijnlijk dat het project zal worden verkregen; en
- er is geen sprake meer van concurrentie bij de gunning van het project.

Voldoen gemaakte tenderkosten niet aan alle bovenstaande eisen dan worden ze ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarin ze zijn gemaakt. Indien tenderkosten als last worden genomen in de periode waarin ze zijn ontstaan dan worden deze kosten niet alsnog geactiveerd als het project wordt verkregen.

6. Toelichting op de belangrijkste waarderingsgrondslagen bij de verkorte geconsolideerde financiële overzichten

De te activeren winst op onderhanden projecten is gebaseerd op het geprognosticeerd eindresultaat rekening houdend met het voortgangpercentage en het verkoopppercentage indien het project een aantal activa behelst. Dit percentage bestaat uit de verhouding geboekte kosten ten opzichte van de totale verwachte kosten, te bezien per project afzonderlijk.

(ii) Overige handels- en overige vorderingen

Handels- en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen kostprijs minus bijzondere waardevermindervers verliezen (zie grondslag n).

(l) Strategische grondposities

Onder strategische grondposities zijn die grondposities verantwoord die door de centrale groundbank worden beheerd. Deze posities worden verworven en aangehouden voor toekomstige vastgoedontwikkeling. In beginsel zijn deze posities niet 'in vervaardiging' en worden derhalve geen rente- en ontwikkelkosten geactiveerd. Deze samenhangende kosten komen rechtstreeks ten laste van het resultaat.

(m) Voorraden

De voorraden worden opgenomen tegen kostprijs, of netto opbrengstwaarde indien deze lager is. De netto opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs in het kader van de normale bedrijfsvoering, verminderd met de geschatte kosten van voltooiing en de verkoopkosten.

De kostprijs van de voorraden is gebaseerd op het 'eerst in, eerst uit'-beginsel (fifo) en omvat de uitgaven gedaan bij verwerving van de voorraden en het naar de bestaande locatie en in de bestaande toestand brengen daarvan. De kostprijs van voorraden omvat een redelijk deel van de indirecte kosten op basis van de normale productiecapaciteit.

Ontwikkel- en bouwrechten en ontwikkelposities in eigendom worden verantwoord onder voorraden.

Woningbouwprojecten waarbij de overdracht van risks en rewards plaatsvindt bij het ondertekenen van de koop-/aannemingsovereenkomst en waarbij na dit moment nog substantiële werkzaamheden plaatsvinden, worden verantwoord onder voorraden. Dit deel van de voorraad wordt gewaardeerd tegen kostprijs minus gedeclareerde termijnen.

Ook panden en gronden ter verkoop worden verantwoord onder de voorraden. Dit zijn panden en gronden die bouwkundig zijn opgeleverd en niet verkocht aan derden. De voorraad panden en gronden ter verkoop wordt gewaardeerd tegen kostprijs (inclusief rente en toegerekende indirecte kosten), verminderd met eventuele afwaarderingen in verband met een lagere netto opbrengstwaarde (in verband met onverkoopbaarheidsrisico's en onverhuurbaarheidsrisico's).

Rente- en ontwikkelingskosten voor voorraden in bewerking van derden worden alleen geactiveerd indien het actief 'in vervaardiging' is. Het moment van bestemmingswijziging in combinatie met een haalbaarheidsonderzoek met een positieve uitkomst bepaalt het moment van 'in vervaardiging' zijn. Indien gedurende een langere termijn geen vervaardigingsactiviteiten plaatsvinden, worden rente- en ontwikkelingskosten niet langer geactiveerd.

(n) Geldmiddelen en kasequivalenten

Geldmiddelen en kasequivalenten bestaan uit kas- en banksaldi en andere direct opvraagbare deposito's met een oorspronkelijke looptijd van ten minste drie maanden. Rekening-courant kredieten die direct opeisbaar zijn en een integraal deel van het middelenbeheer van de Groep vormen, maken in het kasstroomoverzicht deel uit van geldmiddelen en kasequivalenten.

(o) Bijzondere waardeverminderingen

De boekwaarde van de activa van de Groep, uitgezonderd vastgoedbeleggingen (zie grondslag j), onderhanden werken in opdracht van derden (zie grondslag k), voorraden (zie grondslag m) en uitgestelde belastingvorderingen (zie grondslag w), wordt op iedere balansdatum opnieuw bezien om te bepalen of er aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen. Indien dergelijke aanwijzingen bestaan, wordt een schatting gemaakt van de realiseerbare waarde van het actief (zie grondslag o(i)).

Voor goodwill, activa met een onbepaalde gebruiksduur en immateriële activa die nog niet gebruiksklaar zijn, wordt per iedere balansdatum de realiseerbare waarde geschat.

Er wordt een bijzonder waardevermindingsverlies opgenomen wanneer de boekwaarde van een actief of de kasstroom-genererende eenheid waartoe het actief behoort, hoger is dan de realiseerbare waarde. Bijzondere waardevermindering-verliezen worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

Bijzondere waardevermindering-verliezen opgenomen met betrekking tot kasstroomgenererende eenheden worden eerst in mindering gebracht op de boekwaarde van eventueel, aan kasstroomgenererende eenheden (of groepen van eenheden), toegerekende goodwill en vervolgens naar rato in mindering gebracht op de boekwaarde van de overige activa van de eenheid (groep van eenheden).

Goodwill en immateriële activa met een onbepaalde gebruiksduur zijn op 1 januari 2004, de overgangdatum naar IFRS, getoetst op bijzondere waardevermindering, hoewel geen aanwijzingen voor een bijzondere waardevermindering bestonden.

Indien een daling van de reële waarde van een voor verkoop beschikbaar financieel actief rechtstreeks in het eigen vermogen is opgenomen en er objectieve aanwijzingen zijn dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, wordt het cumulatieve verlies dat rechtstreeks in het eigen vermogen was verwerkt, opgenomen in de winst-en-verliesrekening, ondanks het feit dat het financiële actief niet van de balans is verwijderd. Het cumulatieve verlies dat in de winst-en-verliesrekening wordt opgenomen, is het verschil tussen de verkrijgingsprijs en de huidige reële waarde, verminderd met een eventueel bijzonder waardevermindering-verlies op dat financiële actief, dat eerder in de winst-en-verliesrekening is opgenomen.

(i) Berekening van de realiseerbare waarde

Voor de activa is de realiseerbare waarde gelijk aan de opbrengstwaarde, of de bedrijfswaarde indien deze hoger is. Bij het bepalen van de bedrijfswaarde wordt de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen berekend met behulp van een disconteringsvoet die een afspiegeling is van zowel de actuele markttransacties van de tijdswaarde van geld als van de specifieke risico's met betrekking tot het actief. Voor een actief dat geen kasontvangsten genereert die in hoge mate onafhankelijk zijn van die van andere activa, wordt de realiseerbare waarde bepaald voor de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

(ii) Terugneming van bijzondere waardeverminderingen

Een bijzonder waardevermindering-verlies inzake tot einde looptijd aangehouden effecten of tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerde vorderingen worden teruggenomen indien de stijging, na opname van dit verlies, van de realiseerbare waarde objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die zich heeft voorgedaan nadat dit bijzondere waardevermindering-verlies werd opgenomen.

Met betrekking tot goodwill worden geen bijzondere waardevermindering-verliezen teruggenomen.

Voor andere activa wordt een bijzonder waardevermindering-verlies teruggenomen indien de schattingen zijn veranderd aan de hand waarvan de realiseerbare waarde is bepaald.

Een bijzonder waardevermindering-verlies wordt uitsluitend teruggenomen voor zover de boekwaarde van het actief niet hoger is dan de boekwaarde, na aftrek van afschrijvingen, die zou zijn bepaald indien er geen bijzonder waardevermindering-verlies was opgenomen.

(p) Aandelenkapitaal

(i) Financieringspreferent aandelenkapitaal

Het preferente aandelenkapitaal is geclassificeerd als een verplichting omdat de dividenduitkeringen niet vrijwillig zijn. Dividend op het preferente aandelenkapitaal wordt als rentelast opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

(ii) Inkoop van eigen aandelen

Bij inkoop van aandelenkapitaal dat als eigen vermogen in de balans is verwerkt, wordt het bedrag van de betaalde vergoeding, met inbegrip van de rechtstreeks toerekenbare kosten, als mutatie in het eigen vermogen opgenomen. Ingekochte aandelen worden geclassificeerd als ingekochte eigen aandelen en wat betreft presentatie in mindering gebracht op het totale eigen vermogen.

6. Toelichting op de belangrijkste waarderingsgrondslagen bij de verkorte geconsolideerde financiële overzichten

(ii) Dividend

Dividend op aflosbare preferente aandelen wordt als verplichting opgenomen op basis van het toerekeningsbeginsel. Overige dividenden worden als verplichting verwerkt in de periode waarin zij worden gedeclareerd.

(q) Opgenomen rentedragende leningen

Opgenomen rentedragende leningen worden bij de eerste opname verwerkt tegen kostprijs verminderd met toerekenbare transactiekosten. Na de eerste opname worden rentedragende leningen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, waarbij een verschil tussen de kostprijs en het aflossingsbedrag op basis van de effectieve-rentemethode in de winst-en-verliesrekening wordt opgenomen over de looptijd van de leningen.

(r) Personeelsbeloningen

(i) Toegezegde bijdrageregelingen

Verplichtingen in verband met bijdragen aan pensioenregelingen op basis van toegezegde bijdragen worden als last in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer de bijdragen worden verschuldigd.

(ii) Toegezegde pensioenregelingen

De netto verplichting van de Groep uit hoofde van toegezegde pensioenregelingen wordt voor iedere regeling afzonderlijk berekend door een schatting te maken van de pensioenaanspraken die werknemers hebben opgebouwd in ruil voor hun diensten in de verslagperiode en voorgaande perioden. Deze pensioenaanspraken worden gediscoteerd om de contante waarde te bepalen, en de reële waarde van de fondsbeleggingen wordt hierop in mindering gebracht. De disconteringsvoet is het rendement per balansdatum van hoogwaardige ondernemingsobligaties waarvan de looptijd de termijn van de verplichtingen van de Groep benadert. De berekening wordt uitgevoerd door een erkende actuaris volgens de 'projected unit credit'-methode.

Wanneer de pensioenaanspraken uit hoofde van een regeling worden verbeterd, wordt het gedeelte van de verbeterde pensioenaanspraken dat betrekking heeft op de verstreken diensttijd van werknemers lineair als last in de winst-en-verliesrekening opgenomen over de gemiddelde periode totdat de pensioenaanspraken onvoorwaardelijk worden. Voor zover de aanspraken onmiddellijk onvoorwaardelijk worden, wordt de last onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

Alle actuariële winsten en verliezen per 1 januari 2004, de overgangsdatum naar IFRS, zijn opgenomen. Actuariële winsten en verliezen die na 1 januari 2004 ontstaan, worden door de Groep volgens de zogenoemde 'corridor'-benadering opgenomen. Volgens de 'corridor'-benadering worden cumulatieve niet-opgenomen actuariële winsten of verliezen, voorzover deze buiten een bandbreedte vallen van 10% van de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde (pensioen)-rechten, dan wel van de reële waarde van de fondsbeleggingen indien deze hoger is, opgenomen in de winst-en-verliesrekening over de verwachte gemiddelde resterende diensttijd van de werknemers die aan de regeling deelnemen. Voor het overige wordt de actuariële winst of het actuariële verlies niet opgenomen.

Wanneer de fondsbeleggingen de verplichtingen overtreffen, wordt de opname van het actief beperkt tot een bedrag dat maximaal gelijk is aan het saldo van eventuele niet-opgenomen actuariële verliezen en pensioenkosten van verstreken diensttijd en de contante waarde van eventuele, op dat moment beschikbare, toekomstige terugstorting door het fonds of lagere toekomstige (pensioen)premies.

(iii) Langetermijnpersoneelsbeloningen

De netto verplichting van de Groep voor langetermijnpersoneelsbeloningen, met uitzondering van pensioenregelingen, is het bedrag van de toekomstige beloningen zoals bijvoorbeeld jubileumuitkeringen, bonussen en gratificaties dat werknemers in ruil voor hun diensten hebben verdiend in ruil voor hun diensten in de verslagperiode en voorgaande perioden. De verplichting wordt berekend met behulp van de 'projected unit credit'-methode en wordt gediscoteerd tot de contante waarde, waarna de reële waarde van eventuele daarop betrekking hebbende activa in mindering wordt gebracht. De disconteringsvoet is het rendement per balansdatum van hoogwaardige ondernemingsobligaties waarvan de looptijd de termijn van de verplichtingen van de Groep benadert.

(iv) Op aandelen gebaseerde betalingstransacties

Sinds 1999 kende Heijmans een management-participatieplan. De belangrijkste kenmerken van dit plan zijn dat door een onafhankelijke stichting leningen worden verstrekt aan het management tegen een marktconforme rente voor drie jaar vast. Deze lening stelt het management in staat certificaten van aandelen Heijmans te verwerven op de beurs, die men vervolgens ten titel van beheer overdraagt aan deze stichting. De dividenden op de aandelen komen ten goede aan de deelnemers naar rato van hun participatie. Door de vennootschap wordt aan de deelnemers een koersgarantie verstrekt waarvan men eenmalig gebruik kan maken op de datum verschijnende exact vijf jaar na toekenning. De koersgarantie is gefixeerd op de eerste slotkoers ex-dividend na de Algemene Vergadering van Aandeelhouders in het jaar van toekenning. Begin 2003 is besloten tot beëindiging van het management-participatieplan. Dit plan is medio juni 2005 nagenoeg geheel afgewikkeld.

De stichting die de aandelen beheert is sinds 2003 in de consolidatie betrokken. Onder 'Overige beleggingen' zijn verantwoord de vorderingen van de stichting op de deelnemers aan het plan. Hierop is, voor zover relevant, in mindering gebracht de waardering van de door Heijmans aan de deelnemers verstrekte koersgarantie.

(s) Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer de Groep een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft als gevolg van een gebeurtenis in het verleden, en het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is. Indien het effect daarvan materieel is, worden de voorzieningen bepaald door de verwachte toekomstige kasstromen contant te maken op basis van een disconteringsvoet vóór belasting die een afspiegeling is van de actuele markttransacties van de tijdswaarde van geld en, waar nodig, van de specifieke risico's met betrekking tot de verplichting.

(i) Garanties

Er wordt een garantievoorziening opgenomen wanneer de onderliggende producten of diensten zijn verkocht. De voorziening is gebaseerd op specifieke claims waarbij alle mogelijke uitkomsten worden gewogen op basis van de waarschijnlijkheid dat deze zich zullen voordoen.

(ii) Herstructurering

Herstructureringsvoorzieningen worden opgenomen wanneer de Groep een gedetailleerd en formeel herstructureringsplan heeft goedgekeurd, en een aanvang is gemaakt met de herstructurering of deze publiekelijk bekend is gemaakt. Er wordt geen voorziening getroffen voor toekomstige bedrijfslasten.

(iii) Milieu

In overeenstemming met het van toepassing zijnde milieubeleid van de Groep en de toepasselijke wettelijke vereisten wordt een voorziening getroffen voor herstel van vervuilde terreinen.

(iv) Verlieslatende contracten

Er wordt in de balans een voorziening voor verlieslatende contracten opgenomen wanneer de door de Groep naar verwachting te behalen voordelen uit een overeenkomst lager zijn dan de onvermijdbare kosten om aan de verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst te voldoen.

(t) Handelsschulden en overige te betalen posten

Handelsschulden en overige te betalen posten worden tegen kostprijs opgenomen.

(u) Opbrengsten

(i) Verkoop van goederen en verlening van diensten

Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt wanneer de belangrijke risico's en voordelen van eigendom aan de koper zijn overgedragen. Voor die woningbouwprojecten waarbij de overdracht van risico's en rewards plaatsvindt bij het ondertekenen van koop-/aannemingsovereenkomsten en waarbij naderhand nog substantiële werkzaamheden moeten worden uitgevoerd, worden omzet en resultaat verantwoord wanneer deze prestaties zijn verricht. Opbrengsten uit hoofde van verleende diensten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen naar rato van het stadium van voltooiing van de transactie op balansdatum. Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van beoordelingen van de verrichte werkzaamheden. Er worden geen opbrengsten opgenomen indien belangrijke onzekerheden bestaan omtrent het innen van de verschuldigde vergoeding, de hiermee verband houdende kosten of eventuele retouren van goederen, of indien er sprake is van aanhoudende managementbetrokkenheid bij de goederen.

6. Toelichting op de belangrijkste waarderingsgrondslagen bij de verkorte geconsolideerde financiële overzichten

(ii) Onderhanden projecten in opdracht van derden

De overeengekomen opbrengsten en lasten met betrekking tot onderhanden werken worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt naar rata van het stadium van voltooiing van het project. Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van de verhouding geboekte kosten ten opzichte van de totale te verwachten kosten.

Verwachte verliezen op projecten worden onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

(iii) Huuropbrengsten

Huuropbrengsten uit vastgoedbeleggingen worden lineair in de winst-en-verliesrekening opgenomen op basis van de duur van de huurovereenkomst.

(iv) Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden initieel in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de Groep zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden.

Subsidies ter compensatie van door de Groep gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de winst-en-verliesrekening opgenomen in dezelfde periode waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie van de Groep voor de kosten van een actief worden systematisch als opbrengsten in de winst-en-verliesrekening opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief.

(v) Lasten

(i) Leasebetalingen uit hoofde van operationele leasing

Leasebetalingen uit hoofde van operationele leasing worden lineair over de leaseperiode in de winst-en-verliesrekening opgenomen. Vergoedingen ontvangen als stimulering voor het sluiten van leaseovereenkomsten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt als integraal deel van de totale leasekosten.

(ii) Leasebetalingen uit hoofde van financiële leasing

De minimale leasebetalingen zijn deels als financieringskosten opgenomen en deels als aflossing van de uitstaande verplichting. De financieringskosten worden zodanig aan iedere periode van de totale leasetermijn toegerekend, dat dit resulteert in een constante periodieke rentevoet over het resterende saldo van de verplichting.

(iii) Netto financieringslasten

De netto financieringslasten omvatten de rentelasten op opgenomen gelden die worden berekend met behulp van de effectieve rentemethode, dividend op preferente aandelen, rentebaten op belegde middelen, dividendopbrengsten, valutakoerswinsten en -verliezen en winsten en verliezen op afdekkingsinstrumenten die in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen (zie grondslag f).

Rentebaten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen naarmate deze oplopen, door middel van de effectieve rentemethode.

Dividendbaten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen op het moment dat het recht van de entiteit op betaling wordt gevestigd. In geval van genoteerde effecten is dit de datum waarop het dividend wordt uitgekeerd.

De rentecomponent van de financiële-leasebetalingen wordt in de winst-en-verliesrekening opgenomen met behulp van de effectieve rentemethode.

(w) Belasting naar de winst

De belasting naar de winst of het verlies over het boekjaar omvat de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en uitgestelde winstbelastingen. De winstbelasting wordt in de winst-en-verliesrekening opgenomen, behoudens voor zover deze betrekking heeft op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen, in welk geval de belasting in het eigen vermogen wordt verwerkt.

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op balansdatum, dan wel waartoe materieel reeds op balansdatum is besloten, en correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

De voorziening voor uitgestelde belastingverplichtingen wordt gevormd op basis van de balansmethode, waarbij een voorziening wordt getroffen voor tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving en de fiscale boekwaarde van die posten. Voor de volgende tijdelijke verschillen wordt geen voorziening getroffen: fiscaal niet aftrekbare goodwill, de eerste opname van activa of verplichtingen die noch de commerciële noch de fiscale winst beïnvloeden en verschillen die verband houden met investeringen in dochterondernemingen voor zover zij in de voorzienbare toekomst waarschijnlijk niet zullen worden afgewikkeld. Het bedrag van de voorziening voor uitgestelde belastingverplichtingen is gebaseerd op de wijze waarop naar verwachting de boekwaarde van de activa en verplichtingen zal worden gerealiseerd of afgewikkeld, waarbij gebruik wordt gemaakt van de belastingtarieven die zijn vastgesteld op balansdatum, dan wel waartoe materieel reeds op balansdatum besloten is.

Er wordt uitsluitend een uitgestelde belastingvordering opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst belastbare winsten beschikbaar zullen zijn die voor de realisatie van de actiefpost kunnen worden aangewend. Het bedrag van de uitgestelde belastingvorderingen wordt verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

Additionele belastingen naar de winst naar aanleiding van dividenduitkeringen worden tegelijkertijd opgenomen met de verplichting om het desbetreffende dividend uit te keren.

(x) Gesegmenteerde informatie

Een segment is een duidelijk te onderscheiden onderdeel van de Groep dat goederen levert of diensten verleent (Bouw, Vastgoed, Infra, Productie en International), of dat die goederen levert of diensten verleent in een bepaalde economische omgeving (geografische segmenten), dat een van andere segmenten afwijkend risico- en rendementsprofiel heeft.

(y) Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten

Onmiddellijk voorafgaand aan de classificatie als aangehouden voor verkoop wordt de waardering van de activa (en alle activa en verplichtingen van een groep af te stoten activa) in overeenstemming gebracht met de toepasselijke IFRS. Vervolgens worden vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, bij eerste opname als aangehouden voor verkoop, gewaardeerd op de laagste waarde van de boekwaarde en de reële waarde minus verkoopkosten.

Bijzondere waardeverminderv verliezen bij eerste classificatie als aangehouden voor verkoop worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen, zelfs indien er sprake is van een herwaardering. Hetzelfde geldt voor winsten en verliezen bij latere herwaardering.

Een beëindigde bedrijfsactiviteit is een onderdeel van de activiteiten van de Groep dat een afzonderlijke, belangrijke bedrijfsactiviteit of een afzonderlijk, belangrijk geografisch bedrijfsgebied vertegenwoordigt, of is een dochteronderneming die uitsluitend is overgenomen met de bedoeling te worden doorverkocht.

Classificatie als beëindigde bedrijfsactiviteit geschiedt bij afstoting of, indien dit eerder is, wanneer de bedrijfsactiviteit voldoet aan de criteria voor classificatie als aangehouden voor verkoop. Een af te stoten groep activa die wordt opgeheven, kan hier ook aan voldoen.

(z) Bedrijfscombinaties met entiteiten onder gemeenschappelijke zeggenschap

Een bedrijfscombinatie waarbij entiteiten of bedrijfsactiviteiten zijn betrokken die onder gemeenschappelijke zeggenschap vallen, is een bedrijfscombinatie waarin de zeggenschap over alle samengevoegde entiteiten of bedrijfsactiviteiten, zowel vóór als na de bedrijfscombinatie, door dezelfde partij of partijen wordt uitgeoefend en waarbij die zeggenschap niet tijdelijk is.

Bij het ontbreken van een meer specifieke leidraad heeft de Groep voor alle transacties tussen entiteiten onder gemeenschappelijke zeggenschap de boekwaarde-waarderingsmethode toegepast.

7. Geselecteerde toelichtingen bij het halfjaarbericht 2005

In het kader van IAS 34 zijn de volgende geselecteerde toelichtingen relevant:

Uitgiften, terugkopen en terugbetalingen van obligaties en aandelen

Naast de beursgenoteerde gewone (certificaten van) aandelen heeft Heijmans in 1998 en 2002 cumulatief preferente aandelen ('cumprefs') uitgegeven. Deze cumprefs zijn niet gecertificeerd noch aan enige aandelenbeurs genoteerd. Per 30 juni 2005 stonden de volgende aandelen uit:

Soort	Aantal à € 0,03	Datum verlenging	Uitgifte koers	Stemrecht per aandeel	Dividend
Gewone aandelen	24.072.584	nvt	Variabel	1	Jaarlijks vast te stellen
Cumprefs A	5.555.556	1 januari 2006	€ 8,17	1	4,98%
Cumprefs B	6.610.000	1 januari 2009	€ 10	0,426	6,81%

Gezien onder andere de behandeling van deze aandelen onder IFRS (worden gezien als schuld in plaats van als eigen vermogen) heeft Heijmans besloten, in overleg met de houders van de Preferente Aandelen A, tot vervroegde intrekking van de Preferente Aandelen A. Deze intrekking heeft plaatsgevonden op 12 juli 2005. Ter financiering van de intrekking zijn in maart 2005 1.635.000 (certificaten van) gewone aandelen uitgegeven en geplaatst bij institutionele beleggers in binnen- en buitenland. Hiermee is de balans van Heijmans versterkt en vereenvoudigd. Daarnaast is het principe 'één aandeel, één stem' hierdoor hersteld. Na intrekking van de Preferente Aandelen A heeft Heijmans 24.072.584 gewone aandelen en 6.610.000 cumulatieve financieringspreferente aandelen B (Preferente Aandelen B) uitstaan. Ten aanzien van de Preferente Aandelen B (dividendherzieningsdatum 1 januari 2009) heeft Heijmans op dit moment geen plannen tot vervroegde intrekking.

Uitgekeerde dividenden

Het in 2005 over 2004 betaalde dividend op gewone aandelen bedraagt € 29,4 miljoen. Daarnaast is dividend betaald op cumulatief preferente aandelen van € 6,8 miljoen. Op basis van IFRS is dit als rente verantwoord.

Netto financieringslasten

De financieringslasten zijn verantwoord vóór aftrek van geactiveerde rente ad € 9 miljoen (eerste halfjaar 2004: € 8 miljoen) op projecten in vervaardiging. Deze geactiveerde rente wordt in mindering op de kostprijs verkopen verantwoord. De aanvaardbaarheid van deze wijze van presentatie op basis van IFRS wordt nog onderzocht. Indien vereist zal de presentatiewijze worden aangepast in de jaarrekening 2005 (inclusief vergelijkende cijfers). Deze aanpassing heeft geen invloed op het te verantwoorden netto resultaat.

Effect van wijzigingen in de samenstelling van de entiteit

Op 31 maart 2005 is Opstalan (onderdeel van Productie) verkocht aan Unilin. De verkoop vloeit voort uit de strategische heroverweging die heeft plaatsgevonden ten aanzien van de productieactiviteiten. Met deze verkoop is een concrete stap genomen in de herpositionering van Heijmans en zijn middelen vrijgemaakt voor strategische focus op full service bouw- en ontwikkelingsactiviteiten. De activa en passiva van Opstalan zijn reeds per 31 december 2004 geclassificeerd als activa en passiva aangehouden voor verkoop.

Opstalan is verkocht voor € 23,0 miljoen in contanten, waarbij een boekwinst vóór belasting werd gerealiseerd van € 5,5 miljoen.

Gedurende het eerste kwartaal van 2005 bedroeg de uitstroom van kasmiddelen uit bedrijfsactiviteiten van Opstalan € 4,4 miljoen (eerste halfjaar van 2004 uitstroom € 3,3 miljoen).

Het effect van de verkoop was een afname van de netto activa van Heijmans met € 17,1 miljoen exclusief de ontvangen verkoopopbrengst van € 23,0 miljoen. De netto instroom van kasmiddelen bij verkoop, na aftrek van de kasmiddelen van Opstalan zelf, bedroeg € 23,0 miljoen.

Betaling NMa boetes GWW-sector

Op basis van twee ontvangen sanctiebesluiten van de NMa heeft Heijmans respectievelijk € 8,5 miljoen en € 5,9 miljoen betaald. Deze besluiten hebben betrekking op de onderzoeken grond-, wegen- en waterbouw algemeen en grote infrastructurele werken. Hiermee is de eerste tranche van sanctiebesluiten in het kader van de clementieverzoeken voor Heijmans afgehandeld. Deze besluiten hebben betrekking op deelname aan de overtreding van de wet Mededinging in de GWW-sector.

Transacties met verbonden partijen

Heijmans voert een aantal bedrijfsactiviteiten uit te zamen met verbonden partijen, onder andere door middel van samenwerkingsverbanden. Belangrijke transacties in dit kader zijn het inbrengen van grondposities in samenwerkingsverbanden en/of de financiering ervan. Daarnaast worden grote en complexe werken in samenwerking met andere bedrijven uitgevoerd. De transacties worden op zakelijke grondslag uitgevoerd tegen voorwaarden die vergelijkbaar zijn met transacties met derden.

8. Aansluitingsoverzichten inzake de eerste toepassing van IFRS

8.1. Samenvatting van de gevolgen van de overgang naar IFRS

Inleiding

Met ingang van het boekjaar 2005 stelt Heijmans haar financiële verslaglegging op in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS). Hieronder zijn de vergelijkende cijfers voor het boekjaar 2004 weergegeven.

Daarbij wordt de vergelijking gemaakt tussen enerzijds de cijfers opgesteld overeenkomstig de in 2004 geldende algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving (NL GAAP) en anderzijds de cijfers opgesteld overeenkomstig IFRS.

Naar de huidige inzichten komen de gevolgen voor de winst-en-verliesrekening en de balans in grote lijnen overeen met de rapportage hierover in het halfjaarbericht 2004 en het jaarverslag 2004.

De gevolgen voor de winst-en-verliesrekening, de balans en het eigen vermogen zijn op dit moment niet definitief te bepalen. De belangrijkste reden is dat een aantal IFRS-standaarden (inclusief de interpretaties) die van toepassing (kunnen) zijn op de eerste IFRS-jaarrekening 2005 nog niet definitief zijn. Bovendien heeft de Europese Commissie de individuele standaarden nog niet volledig goedgekeurd. Daardoor bestaat de mogelijkheid dat de vergelijkende cijfers voor 2004 onder invloed van aanpassingen van de regelgeving in een later stadium nog aanpassing behoeven.

Ten opzichte van de eerdere berichtgeving over de toepassing van IFRS is door een aantal reclassificaties het beeld van de balans gewijzigd. Medio juni 2004 heeft de International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC) uitspraak gedaan over de toepassing van IAS 11 'Construction Contracts' respectievelijk IAS 18 'Revenue' op de contracten voor (de ontwikkeling van) woningbouwprojecten. De conclusie is dat woningbouwprojecten vallen onder IAS 18 indien de overdracht van risks en rewards reeds plaatsvindt bij het sluiten van de koop- en aannemingsovereenkomst met de klant. Omzet en resultaat worden door Heijmans verantwoord na afronding van specifieke deelprestaties gedurende de looptijd van het project. Presentatie van deze woningbouwprojecten vindt plaats onder voorraden en niet langer als onderhanden werk.

Controlerende accountants zullen pas een definitief oordeel vellen op basis van de definitieve regelgeving per 31 december 2005. Dit impliceert dat een en ander pas bij de publicatie van de jaarcijfers 2005 definitief bekend zal kunnen zijn.

Winst-en-verliesrekening

Met ingang van 2005 kiest Heijmans ervoor om de winst-en-verliesrekening volgens het functionele model te presenteren. De winst-en-verliesrekening NL GAAP over 2004 is voor vergelijkingsdoeleinden hieraan aangepast.

De netto winst komt op basis van IFRS uit op € 40 miljoen (NL GAAP € 45 miljoen). De winst per aandeel stijgt op basis van IFRS tot € 1,79 (NL GAAP € 1,70). Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat het dividend over de preferente aandelen op basis van IFRS is aangemerkt als rente en in de netto winstberekening is opgenomen. Onder NL GAAP werd de netto winst hiervoor gecorrigeerd alvorens de winst per gewoon aandeel te berekenen.

<i>Impact toepassing IFRS op netto winst 2004 (x € miljoen)</i>	t/m juni 2004	Heel 2004
NL GAAP	28,4	44,9
Afschrijving goodwill	4,0	9,1
Grond- en ontwikkelposities	-7,9	-11,5
Combinering projects	0,7	2,8
Personeelsbeloningen	1,3	2,5
Dividend cumulatief preferente aandelen	-3,4	-6,8
Winstbelastingen	3,0	0,3
Diversen	-2,7	-1,2
IFRS toe te kennen aan aandeelhouders	23,4	40,1
Aandeel derden	-0,4	-0,3
IFRS	23,0	39,8

Hierna worden de elementen besproken die de verschillen tussen de netto winst onder NL GAAP en die op basis van IFRS beïnvloeden. De effecten van de uitbreiding van de consolidatiekring zijn afzonderlijk in kaart gebracht. De beschreven toelichting betreft derhalve het waarderingseffect van de toepassing van IFRS.

Afschrijving goodwill

Op basis van IFRS vinden geen reguliere afschrijvingen van de immateriële vaste activa plaats. Er is uitsluitend sprake van bijzondere waardeverminderingen op basis van impairment tests. In 2004 zorgt dit voor een verschil in de netto winst van € 9,1 miljoen.

Grond- en ontwikkelposities

De correctie ter grootte van € 11,5 miljoen betreft het saldo van lagere activering van rente- en acquisitiekosten van niet in vervaardiging zijnde grond- en ontwikkelposities in 2004 enerzijds en de hogere winstbijdrage van verkochte (deel)posities waarop in de openingsbalans correcties op de geactiveerde rente- en ontwikkelkosten zijn doorgevoerd anderzijds.

Combining projects

Op basis van IFRS dienen projecten gesplitst te worden naar de betreffende opdrachtgever, ook als sprake is van een project dat als één werk is aangenomen. Dit kan aanleiding geven tot het op andere momenten verantwoordt van resultaat op basis van IFRS in vergelijking met NL GAAP. Voor 2004 leidt dit tot een hogere winst op basis van IFRS van € 2,8 miljoen.

Personeelsbeloningen

Het verschil ter grootte van € 2,5 miljoen betreft de lagere pensioenlast op basis van IFRS in vergelijking met NL GAAP. Dit heeft betrekking op het verschil tussen enerzijds de over het boekjaar verschuldigde en onder NL GAAP verantwoorde premielasten en de actuarieel berekende en op basis van IFRS verantwoorde pensioenlasten anderzijds.

Netto financieringslasten/Preferent dividend

De preferente aandelen worden op basis van IFRS als schuld aangemerkt. Derhalve worden de in dit verband verschuldigde dividenden – € 6,8 miljoen – als rentelasten verantwoord.

Winstbelastingen

De hier besproken verschillen in het resultaat tussen IFRS en NL GAAP leiden per saldo tot een lagere belastingdruk en derhalve een hogere IFRS-winst van € 2,7 miljoen in 2004.

De belastingbete over 2004 als gevolg van de verlaging van het tarief vennootschapsbelasting 2005 is op basis van IFRS € 2,4 miljoen lager als gevolg van de lagere uitgestelde belastingverplichtingen in vergelijking met NL GAAP. Dit leidt tot een lagere netto winst op basis van IFRS.

Consolidatiekring uitbreiding

De uitbreiding van de consolidatiekring betreft in hoofdzaak joint ventures in grond- en ontwikkelposities, die op basis van NL GAAP als resultaat niet-geconsolideerde deelnemingen werden verantwoord. Op basis van IFRS worden deze proportioneel geconsolideerd. De EBIT (bedrijfsresultaat vóór financieringslasten en belastingen inclusief het resultaat in niet-geconsolideerde deelnemingen) stijgt als gevolg van de toepassing van IFRS met circa € 8,5 miljoen; de netto financieringslasten stijgen met € 7 miljoen en de belastingen stijgen met € 1,5 miljoen.

Impact uitbreiding consolidatiekring op winst-en-verliesrekening 2004 (x € miljoen)

	t/m juni 2004	Heel 2004
Bedrijfsresultaat voor financieringslasten	3,6	17,9
Aandeel in resultaat niet-geconsolideerde deelnemingen	<u>-0,3</u>	<u>-9,4</u>
EBIT	3,3	8,5
Netto financieringslasten	-3,7	-7,0
Belasting	<u>0,4</u>	<u>-1,5</u>
Effect uitbreiding consolidatiekring	0,0	0,0

Aandeel in resultaat uit niet-geconsolideerde deelnemingen

Als gevolg van de uitbreiding van de consolidatiekring resteert op basis van IFRS een beperkt resultaat in niet-geconsolideerde deelnemingen ad € 3,5 miljoen doordat op basis van IFRS de consolidatiekring is uitgebreid (zie hierboven). Dit resultaat heeft in hoofdzaak betrekking op de boekwinst op de verkoop van minderheidsbelangen in 2004.

8. Aansluitingsoverzichten inzake de eerste toepassing van IFRS

Balans

Hieronder worden allereerst de belangrijkste effecten van IFRS die impact hebben op het eigen vermogen toegelicht. Vervolgens worden de belangrijkste reclassificaties als gevolg van de toepassing van IFRS toegelicht.

Impact toepassing IFRS op eigen vermogen 2004 (x € miljoen)	1 januari 2004	30 juni 2004	31 december 2004
NL GAAP	446,2	445,0	457,0
Preferente aandelen	-111,5	-111,5	-111,5
Rente cum prefs IFRS onder NL GAAP als dividend	0,0	3,4	6,8
Grond- en ontwikkelposities	-32,6	-32,6	-32,6
Combining projects	-4,1	-4,1	-4,1
Personeelsbeloningen	-24,2	-24,2	-24,2
Voorzieningen en claims	-4,3	-4,3	-4,3
Diversen per saldo	3,0	1,1	2,9
Gewijzigd IFRS-resultaat 2004	0,0	-0,4	-0,3
IFRS 2004	272,5	272,4	289,7
Waardering rentederivaten per 1 januari 2005			-0,5
IFRS 2005			289,2

Preferente aandelen

De cumulatief preferente aandelen worden op basis van IFRS als rentedragende verplichting gezien in verband met het vaste (cumulatieve) dividend. Derhalve neemt het eigen vermogen met € 111 miljoen af en stijgt de rentedragend schuld met hetzelfde bedrag.

Grond- en ontwikkelposities

De afwaardering van grond- en ontwikkelposities heeft betrekking op tot en met 2004 geactiveerde rente en/of ontwikkelkosten inzake posities die in die periode niet in vervaardiging waren. Het 'in vervaardiging' criterium is gebaseerd op de mate van zekerheid omtrent toekomstige bebouwing.

Combining projects

Op basis van IFRS dienen projecten gesplitst te worden naar de betreffende opdrachtgever, ook als sprake is van een project dat als één werk is aangenomen. Dit kan aanleiding geven tot het op andere momenten verantwoorden van resultaat op basis van IFRS in vergelijking met NL GAAP. Voor 2004 leidt dit tot een neerwaartse correctie op het eigen vermogen van € 4,1 miljoen.

Personeelsbeloningen

De personeelsbeloningen betreft de correctie vanwege de waardering van de toegezegde pensioenaanspraakregelingen en toegezegde jubilea- en gratificatie-uitkeringen bij langjarig dienstverband. Bij de toegezegde pensioenaanspraakregelingen ('defined benefit') worden de pensioenpremies toegerekend aan dienstjaren van het totale verwachte dienstverband, rekening houdend met actuariële en andere prospectieve veronderstellingen, zoals toekomstige salarisstijgingen. Een belangrijk element hierbij is de marktgerichte benadering van de waardering van beleggingen en verplichtingen. Deze verplichtingen worden beschouwd als verplichtingen van de onderneming.

Met betrekking tot de door de bedrijfstakpensioenfondsen uitgevoerde toegezegde pensioenaanspraakregelingen zijn deze berekeningen niet te maken als gevolg van het niet (kunnen) beschikken over de hiervoor benodigde gegevens. In dit verband is Heijmans overigens van mening dat deze door bedrijfstakpensioenfondsen uitgevoerde regelingen op basis van huidige IFRS-interpretaties voornamelijk als toegezegde bijdrageregelingen verwerkt dienen te worden. Op basis van dit uitgangspunt zijn voor deze regelingen geen effecten op het eigen vermogen verwerkt.

Voorzieningen en claims

De correctie uit hoofde van voorzieningen en claims vloeit voort uit een stringenter toepassing op basis van IFRS inzake waardering van claims en het treffen van voorzieningen.

Diversen per saldo

Het betreft hier een veelheid van kleinere aanpassingen. De belangrijkste hiervan is de neerwaartse aanpassing van het percentage waarmee de algemene kosten aan projecten worden doorberekend. Op basis van IFRS gelden stringenter regels dan op basis van NL GAAP. Als gevolg hiervan kan in een aantal gevallen volstaan worden met een lagere verliesvoorziening op projecten, waardoor de winst op basis van IFRS overeenkomstig stijgt.

Gewijzigd IFRS-resultaat 2004

De wijzigingen in resultaat als gevolg van de toepassing van IFRS zijn hiervoor separaat toegelicht.

Derivaten per 1/1/2005

Met betrekking tot de waardering van rentederivaten heeft Heijmans ervoor gekozen om de IFRS-richtlijnen toe te passen per 1 januari 2005. De impact op het eigen vermogen per 1 januari 2005 bedraagt € -0,5 miljoen.

Reclassificaties als gevolg van de toepassing van IFRS

Vaste activa

Materieel vast actief

Het materieel vast actief neemt in de IFRS-openingsbalans per 1 januari 2004 toe met € 32 miljoen door het op basis van IFRS herclassificeren van leasecontracten en door de uitbreiding van de consolidatiekring.

Vastgoedbeleggingen

Vastgoedbeleggingen zijn onroerende zaken die worden aangehouden om huuropbrengsten, een waardestijging of beide te realiseren. Vastgoedbeleggingen worden op basis van IFRS door Heijmans separaat in de balans gepresenteerd. In de openingsbalans per 1 januari 2004 is een reclassificatie uitgevoerd van materieel vast actief en onderhanden werken enerzijds naar vastgoedbeleggingen anderzijds van € 16 miljoen.

Overige beleggingen

Onder deze categorie vallen de niet-geassocieerde deelnemingen (geen invloed van betekenis) en de vorderingen en langlopende leningen u/g.

De post Overige beleggingen (in deelnemingen) werd onder NL GAAP verantwoord onder de noemer Financiële Vaste Activa. Bij de overgang van NL GAAP naar IFRS neemt deze post af met € 37 miljoen als gevolg van het proportioneel consolideren van voorheen niet-geconsolideerde deelnemingen en deze post neemt toe als gevolg van de toename van de overige vorderingen en leningen u/g als gevolg van hetzelfde consolidatiekringeffect met € 45 miljoen.

Uitgestelde belastingvorderingen

Uitgestelde belastingvorderingen (onder NL GAAP: actieve belastinglatenties) werden voorheen geclassificeerd als belastingvorderingen. In de IFRS openingsbalans is een reclassificatie uitgevoerd van de post belastingvorderingen naar uitgestelde belastingverplichtingen ad € 7 miljoen.

Vlottende activa

Vorraden en onderhanden werken

Als gevolg van de uitbreiding van de consolidatiekring stijgt de post voorraden en onderhanden werken inclusief de creditpositie op onderhanden werken gezamenlijk met € 213 miljoen.

Vorraden

Strategische grondposities, gronden in bewerking evenals woningbouwprojecten waarvoor geldt dat deze onvoldoende specifiek onderhandeld zijn in opdracht van derden, worden op basis van IFRS als voorraad geclassificeerd, terwijl deze items onder NL GAAP als onderhanden werk werden gepresenteerd. In de IFRS-openingsbalans per 1 januari 2004 is om deze reden een reclassificatie uitgevoerd van onderhanden werk naar voorraden van € 699 miljoen (inclusief het relatieve aandeel van bovengenoemd consolidatiekringeffect).

Onderhanden werken

Naast de hierboven genoemde reclassificatie geldt dat voor onderhanden werken die onder IAS 11 vallen debet- en creditposities separaat in de balans worden weergegeven. Dit leidt in de openingsbalans per 1 januari 2004 tot een reclassificatie van debet- naar creditposities onderhanden werken ad € 195 miljoen (inclusief het relatieve aandeel van bovengenoemd consolidatiekringeffect).

Belastingvorderingen

De belastingvorderingen nemen met name af als gevolg van de reclassificatie van uitgestelde belastingvorderingen naar vaste activa op basis van IFRS.

Handels- en overige vorderingen

De handels- en overige vorderingen nemen af als gevolg van consolidatiekringeffecten en diverse overige reclassificaties.

Geldmiddelen en kasequivalenten

De geldmiddelen en kasequivalenten nemen op basis van IFRS toe ten opzichte van NL GAAP met € 81 miljoen. Het betreft het effect van de uitbreiding van de consolidatiekring.

Activa aangehouden voor verkoop

Deze post wordt op basis van IFRS separaat gepresenteerd. Het betreft in de balans per 31 december 2004 de activa van Opstalan waarvan op dat moment bekend was dat dit bedrijfsonderdeel verkocht zou gaan worden.

Verplichtingen

Handelsschulden en overige te betalen posten

De handelsschulden en overige te betalen posten nemen toe op basis van IFRS als gevolg van consolidatiekringeffecten en diverse overige reclassificaties.

Kortlopend deel voorzieningen en personeelsbeloningen

Onder deze regel in de balans is op basis van IFRS het kortlopende deel van deze items opgenomen. Onder NL GAAP werden deze items onder de voorzieningen (langlopend) verantwoord.

Rentedragende leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen

Deze post neemt toe met € 217 miljoen in de IFRS-openingsbalans als gevolg van de uitbreiding van de consolidatiekring.

Personeelsbeloningen

Onder personeelsbeloningen is het langlopend deel van de IAS19 voorziening opgenomen.

Voorzieningen

De post Voorzieningen neemt in de openingsbalans per 1 januari 2004 af met € 107 miljoen als gevolg van:

- Het separaat presenteren van de NL GAAP-voorziening voor latente belastingverplichtingen onder uitgestelde belastingverplichtingen ad € 83 miljoen;
- Het separaat presenteren van de NL GAAP-voorziening voor pensioenen en backserviceverplichtingen onder personeelsbeloningen ad € 15 miljoen;
- Het presenteren van het kortlopende deel van de voorzieningen onder de kortlopende verplichtingen ad € 9 miljoen.

Uitgestelde belastingverplichtingen

Hieronder zijn de uitgestelde belastingverplichtingen opgenomen. Onder NL GAAP werd deze post gepresenteerd onder de voorziening voor latente belastingverplichtingen.

Rentedragende leningen en overige kortlopende financieringsverplichtingen

Deze post neemt toe met € 135 miljoen in de IFRS openingsbalans als gevolg van de uitbreiding van de consolidatiekring.

8.2. Aansluiting winst-en-verliesrekening over 2004

x € 1 miljoen

	t/m 30 juni 2004			Heel 2004		
	NL GAAP	Effect van transitie naar IFRS	IFRS	NL GAAP	Effect van transitie naar IFRS	IFRS
Opbrengsten	1.199	3	1.202	2.589	36	2.625
Kostprijs verkopen	1.091	10	1.101	2.393	25	2.418
Bruto winst	108	-7	101	196	11	207
Overige bedrijfsopbrengsten	2	1	3	5	3	8
Verkoopkosten	0	11	11	0	21	21
Beheerskosten	57	-11	46	118	-17	101
Overige bedrijfskosten	4	-4	0	10	-9	1
Bedrijfsresultaat voor financieringslasten	49	-2	47	73	19	92
Financieringsbaten	4	0	4	11	-1	10
Financieringslasten	-10	-8	-18	-22	-12	-34
Netto financieringslasten	-6	-8	-14	-11	-13	-24
Aandeel in resultaat deelnemingen	3	0	3	13	-10	3
Winst vóór belastingen	46	-10	36	75	-4	71
Winstbelastingen	-17	4	-13	-30	-1	-31
Winst over het boekjaar	29	-6	23	45	-5	40
Aandeelhouders	29	-6	23	45	-5	40
Aandeel derden	0	0	0	0	0	0
Winst over het boekjaar	29	-6	23	45	-5	40
Gewone winst per gewoon aandeel (in €)	1,11	-0,07	1,04	1,70	0,09	1,79
Winst per gewoon aandeel na verwateringseffecten (in €)	1,11	-0,07	1,04	1,70	0,09	1,79

8.3. Aansluiting balans over 2004

x € 1 miljoen

	Per 1 januari 2004			Per 30 juni 2004			Per 31 december 2004		
	NL GAAP	Effect van transitie naar IFRS	IFRS	NL GAAP	Effect van transitie naar IFRS	IFRS	NL GAAP	Effect van transitie naar IFRS	IFRS
Activa									
Materiële vaste activa	178	32	210	183	17	200	190	-8	182
Immateriële vaste activa	156	0	156	153	5	158	149	3	152
Vastgoedbeleggingen	0	16	16	0	16	16	0	15	15
Overige beleggingen (in deelnemingen)	78	8	86	81	1	82	72	3	75
Uitgestelde belastingvorderingen	0	7	7	0	5	5	0	7	7
Totaal vaste activa	412	63	475	417	44	461	411	20	431
Vlottende activa									
Strategische grondposities	0	394	394	0	344	344	0	330	330
Voorraden	81	305	386	85	327	412	124	230	354
Onderhanden werken	400	-291	109	441	-293	148	314	-223	91
Belastingvorderingen	34	-4	30	26	-1	25	44	-3	41
Debiteuren en overige vorderingen	570	-12	558	571	27	598	564	7	571
Geldmiddelen en kasequivalenten	21	81	102	27	98	125	127	38	165
Activa aangehouden voor verkoop	0	0	0	0	0	0	0	30	30
Totaal vlottende activa	1.106	473	1.579	1.150	502	1.652	1.173	409	1.582
Kortlopende niet-rentedragende verplichtingen									
Crediteuren en overige schulden	556	41	597	554	31	585	619	25	644
Belastingenschulden en sociale premies	30	8	38	48	-1	47	54	-1	53
Voorzieningen	0	32	32	0	27	27	0	24	24
Onderhanden werken	0	196	196	0	223	223	0	205	205
Verplichtingen aangehouden voor verkoop	0	0	0	0	0	0	0	12	12
Totaal kortlopende verplichtingen	586	277	863	602	280	882	673	265	938
Werkkapitaal	520	196	716	548	222	770	500	144	644
Totaal vaste activa en werkkapitaal	932	259	1.191	965	266	1.231	911	164	1.075

	Per 1 januari 2004			Per 30 juni 2004			Per 31 december 2004		
	NL GAAP	Effect van transitie naar IFRS	IFRS	NL GAAP	Effect van transitie naar IFRS	IFRS	NL GAAP	Effect van transitie naar IFRS	IFRS
Eigen vermogen									
Geplaatst kapitaal	1	0	1	1	0	1	1	0	1
Agio	186	-111	75	187	-112	75	187	-112	75
Reserves	-1	0	-1	0	0	0	-1	0	-1
Ingehouden winsten	260	-62	198	257	-65	192	270	-60	210
Totaal eigen vermogen toe te rekenen aan aandeelhouders	446	-173	273	445	-177	268	457	-172	285
Aandeel van derden	0	1	1	0	1	1	0	0	0
Totaal eigen vermogen	446	-172	274	445	-176	269	457	-172	285
Verplichtingen									
Financieringspreferente aandelen	0	111	111	0	111	111	0	111	111
Rentedragende leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen	207	217	424	179	155	334	180	139	319
Voorzieningen	121	-31	90	120	-25	95	130	-25	105
Totaal langlopende verplichtingen	328	297	625	299	241	540	310	225	535
Financieringspreferente aandelen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rentedragende leningen en overige kortlopende financieringsverplichtingen	158	134	292	221	201	422	144	111	255
Totaal kortlopende rentedragende verplichtingen	158	134	292	221	201	422	144	111	255
Totaal verplichtingen	486	431	917	520	442	962	454	336	790
Totaal eigen vermogen en verplichtingen	932	259	1.191	965	266	1.231	911	164	1.075

8.4. Aansluiting kasstroomoverzicht over 2004

x € 1 miljoen

	t/m 30 juni 2004			Heel 2004		
	NL GAAP	Effect van transitie naar IFRS	IFRS	NL GAAP	Effect van transitie naar IFRS	IFRS
Operationele activiteiten						
Netto resultaat	28	-5	23	45	-5	40
Afschrijvingen	19	-4	15	39	-5	34
Mutaties voorzieningen	0	5	5	9	10	19
Mutaties werkkapitaal	-24	-6	-30	125	28	153
	23	-10	13	218	28	246
Investerings						
Netto investeringen in materiële vaste activa	-17	11	-6	-37	15	-22
Overige mutaties	0	6	6	0	10	10
Acquisities	0	0	0	0	0	0
	-17	17	0	-37	25	-12
Financiering						
Betaald dividend	-34	7	-27	-34	7	-27
Mutaties langlopende leningen	-20	-72	-92	-29	-78	-107
Mutaties kortlopende leningen	54	75	129	-12	-25	-37
	0	10	10	-75	-96	-171
Mutatie liquide middelen	6	17	23	106	-43	63
Saldo liquide middelen 1 januari	21	81	102	21	81	102
Saldo liquide middelen ultimo	27	98	125	127	38	165

9. Beoordelingsverklaring

Opdracht

Wij hebben de in dit halfjaarbericht opgenomen geconsolideerde halfjaarcijfers over de periode 1 januari tot en met 30 juni 2005 van Heijmans N.V. te 's-Hertogenbosch beoordeeld. De halfjaarcijfers zijn opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de vennootschap. Het is onze verantwoordelijkheid een beoordelingsverklaring inzake de halfjaarcijfers te verstrekken.

Werkzaamheden

Onze werkzaamheden bestonden, overeenkomstig in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot beoordelingsopdrachten, in hoofdzaak uit het inwinnen van inlichtingen bij functionarissen van de vennootschap en het uitvoeren van cijferanalyses met betrekking tot de financiële gegevens. Door de aard en de omvang van onze werkzaamheden kunnen deze slechts resulteren in een beperkte mate van zekerheid omtrent de getrouwheid van de halfjaarcijfers. Deze mate van zekerheid is lager dan die welke aan een accountantsverklaring kan worden ontleend.

Oordeel

Op grond van onze beoordeling is ons niets gebleken op basis waarvan wij zouden moeten concluderen dat de halfjaarcijfers niet zijn opgesteld in overeenstemming met IAS 34 'Tussentijdse Financiële Verslaggeving'.

Toelichting

Zonder afbreuk te doen aan ons oordeel vestigen wij de aandacht op punt 6 (b) in de toelichting van dit halfjaarbericht, waarin de overgang naar International Financial Reporting Standards ('IFRS-standaarden') uiteengezet is. Deze halfjaarcijfers zijn opgesteld in overeenstemming met de IFRS-standaarden welke zijn gepubliceerd en verwacht effectief of beschikbaar te zijn voor eerdere toepassing per 31 december 2005, de datum waarop de onderneming haar eerste jaarrekening in overeenstemming met IFRS-standaarden opstelt. Echter, de IFRS-standaarden die effectief (of beschikbaar voor eerdere toepassing) zullen zijn per 31 december 2005 kunnen nog onderhevig zijn aan wijzigingen en additionele interpretaties en kunnen niet met zekerheid worden bepaald ten tijde van het opstellen van deze halfjaarcijfers. Dienovereenkomstig bestaat de mogelijkheid dat het bestuur van de vennootschap kan bepalen dat wijzigingen in de grondslagen zoals toegepast in deze halfjaarcijfers nodig zijn wanneer het bestuur van de vennootschap haar eerste jaarrekening in overeenstemming met IFRS-standaarden per 31 december 2005 opmaakt.

's-Hertogenbosch, 31 augustus 2005
KPMG Accountants N.V.

Ontwerp Phasis Communication Works BV, Eindhoven

Fotografie Henk Schuurmans
Marcel Willems

Druk Chevalier Printing

Heijmans N.V.

Graafsebaan 65

5248 JT Rosmalen

Telefoon +31 (0)73 543 51 11

Telefax +31 (0)73 543 53 00

E-mailadres: info@heijmans.nl

www.heijmans.nl